

**Міністерство внутрішніх справ України
Донецький юридичний інститут**

**“Вогнева підготовка”
(теоретичний розділ)**

для постійного та перемінного складу інституту,
поліцейських Національної поліції України

Кривий Ріг – 2020

УДК 355.541.1/3 (07)
ББК 68.512я7
В61

Рекомендовано до друку
Вченою Радою
ДЮІ МВС України
Протокол №10
від «05» червня 2020 року

Вогнева підготовка: теоретичний розділ: для постійного та перемінного складу Донецького юридичного інституту МВС України, поліцейських Національної поліції України: [навчальний посібник] / [О.П.Цуркан, В.С.Тулінов, В.Є.Гурський, В.А.Голик]. – Кривий Ріг: Вид. ДЮІ МВС України, 2020. – 100 стор.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Монастирський Валерій Миколайович – Доцент кафедри військової підготовки Черкаського національного університету ім. Б.Хмельницького, кандидат педагогічних наук, доцент.

Єгоров Олег Олександрович – командир роти № 5 Полку поліції особливого призначення ГУНП в Дніпропетровській області майора поліції

Навчальний посібник теоретичного розділу дисципліни “Вогнева підготовка” для постійного та перемінного складу Донецького юридичного інституту МВС України та поліцейських Національної поліції України відображає питання щодо улаштування матеріальної частини вогнепальної зброї, порядку і правил її застосування та вимог інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю (Наказ МВС України №70 від 01.02.2016).

Посібник розроблений на підставі практичного досвіду підготовки поліцейських та відповідає вимогам інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю (наказ МВС України №70 від 01.02.2016), Курсу стрільб (наказ МВС України №334 від 26.04.2019) та наказу МВС України №50 від 26.01.2016 „Положення з організації службової підготовки працівників Національної поліції України”.

Рекомендований для постійного та перемінного складу інституту з метою надання методичної допомоги під час проведення занять, а також під час підготовки до них. Навчальний посібник може бути використаний поліцейськими Національної поліції України в системі службової підготовки.

ЗМІСТ

1.	Задачі вогневої підготовки.....	4-5
2.	Вимоги оцінювання.....	6
3.	Виконання нормативів.....	7-9
4.	Класифікація зброї.....	10
5.	Основи стрільби.....	11-18
6.	Улаштування автомата та кулемета Калашникова.....	23-33
7.	Улаштування пістолета Макарова...	35-47
8.	9мм пістолет Форт-12.....	48-59
9.	9мм пістолет Форт-17, Форт-14.....	60-68
10.	Снайперська гвинтівка Драгунова (СГД).....	69-74
11.	Ручні осколкові гранати.....	74-75
12.	Відомості про вибухові речовини....	76-77
13.	Порядок обліку, зберігання і експлуатації озброєння в підрозділах.....	78-85
14.	Інструкція із заходів безпеки при поводженні зі зброєю (наказ МВС України №70 від 01.02.2016 р.).....	21-22, 86-97

1. ЗАДАЧІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Вогнева підготовка – це складова частина професійної підготовки курсантів закладів вищої освіти МВС України, це система навчальних заходів, спрямованих на засвоєння теоретичних і практичних навичок, необхідних для забезпечення високої готовності органів та підрозділів Національної поліції України.

Основною метою вивчення дисципліни „Вогнева підготовка” є підготовка фахівців для Національної поліції України, які повинні відповідати вимогам, що висуваються законом України “Про Національну поліцію” та наказами МВС України.

Основними завданнями вогневої підготовки є:

- вивчення матеріальної частини зброї, її тактико технічних характеристик, заходів безпеки при поводженні з нею, а також порядку і правил її застосування та використання;

- формування та вдосконалення у поліцейських практичних навичок умілого та безпечного поводження з вогнепальною зброєю (швидкісне діставання пістолета з кобури та приведення його в бойову готовність, виконання пострілу, усунення затримок при стрільбі тощо);

- виконання прийомів швидкісної стрільби в різних умовах, з різних положень, з перенесенням вогню по мішенях тощо;

- відпрацювання нормативів з вогневої підготовки.

В основу навчання та виховання курсантів на заняттях з вогневої підготовки повинні бути покладені вимоги Конституції України, рішення уряду, накази Міністра внутрішніх справ України.

З вогневої підготовки курсант повинен:

Знати:

- всі види стрілецької зброї, які знаходяться на озброєнні в органах Національної поліції;
- основи стрільби, матеріальну частину стрілецької зброї, ручних осколкових гранат;
- прийоми та правила стрільби із стрілецької зброї, заходи безпеки при поводженні зі зброєю.

Вміти:

- вести влучний вогонь з пістолета, автомата, снайперської гвинтівки в різних умовах і з різних положень;
- навчитися правильно застосовувати зброю в екстремальних умовах оперативно-службової діяльності; виховувати психологічну стійкість при стрільбі; уміти швидко готуватися до стрільби, вести влучний вогонь по нерухомих цілях та цілях, які раптово з'являються;
- вести розвідку цілей спостереженням, визначати дальність до них, випереджати супротивника у відкритті вогню.

2. ВИМОГИ ОЦІНЮВАННЯ

Індивідуальна оцінка з вогневої підготовки виставляється за:

- виконання практичної вправи;
- знання заходів безпеки при поводженні зі зброєю;
- знання матеріальної частини зброї, основ, правил і прийомів стрільби;
- виконання нормативів;
- знання правових підстав застосування вогнепальної зброї.

При незадовільному знанні працівником теоретичного розділу з вогневої підготовки він до подальшої практичної стрільби не допускається – із вогневої підготовки йому виставляється оцінка «незадовільно».

Стрільба також оцінюється «незадовільно», якщо вправу не виконано або стрілець порушив умови чи порядок її виконання, допустив порушення заходів безпеки при поводженні зі зброєю.

Загальна оцінка курсанта з вогневої підготовки визначається:

- «**відмінно**» – якщо не менше трьох, у тому числі за практичну стрільбу, „відмінно”, а решта не нижче, ніж „добре”;
- «**добре**» – якщо не менше трьох, у тому числі за практичну стрільбу, „добре”, а решта не нижче, ніж «**задовільно**»;
- «**задовільно**» – якщо п’ять оцінок не нижчі, ніж «**задовільно**»

3. ВИКОНАННЯ НОРМАТИВІВ

НОРМАТИВИ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

з/п	Найменування нормативу	Вимоги до виконання нормативу	Оцінка та час виконання, сек.		
			„5”	„4”	„3”

ПІСТОЛЕТ ФОРТ-12 та його модифікації (пістолет Макарова)

1.	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський (курсант) стоїть біля столу, руки опущені, 12 (8) патронів розсіпані на столі, магазин лежить поруч	35 (19)	40 (21)	45 (23)
2.	Вивчення та вдосконалення техніки неповно розбирання пістолета	Поліцейський (курсант) стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки	30 (10)	33 (13)	36 (16)
3.	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський (курсант) стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі	35 (15)	38 (18)	41 (21)

№ з/п	Найменування Нормативу	Вимоги до виконання нормативу	Оцінка та час виконання, сек		
			„5”	„4”	„3”

АВТОМАТ КАЛАШНИКОВА (АКС-74У/АКМ)

4.	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський (курсант) стоїть біля столу, руки опущені, 30 патронів розсипані на столі, магазин лежить поруч	40	44	48
5.	Вивчення та вдосконалення техніки неповно розбирання автомата	Поліцейський (курсант) стоїть біля столу, руки опущені, зібраний автомат лежить на столі. При розбиранні пенал виймають, але не розбирають	18/15	22/19	26/ 23
6.	Вивчення та вдосконалення техніки збирання автомата після його неповного розбирання	Поліцейський (курсант) стоїть біля столу, руки опущені, розібраний автомат лежить на столі.	30/25	34/29	38/ 33

Примітка. Під час проведення занять особовий склад спочатку виконує прийоми (дії) у повільному русі, потім відпрацьовує нормативи на швидкість.

Якщо нормативи відпрацьовуються в процесі навчання декілька разів, то індивідуальна оцінка ставиться за останнім показанням результату або на контрольному занятті.

При виконанні нормативів № 2,3 Курсу стрільб необхідно дотримуватись наступного порядку дій:

1. Від'єднати магазин.
2. Перевірити наявність патрона в патроннику.
3. Провести неповне розбирання зброї*.
4. Провести збирання зброї після неповного розбирання*.
5. Перевірити правильність зборки зброї після неповного розбирання.

* - для пістолета Макарова та автомата Калашникова користуватися порядком визначеним, «**Настановою зі стрілецької справи**» (М.О.: Воєніздат, 1987), а для виробів, «Форт» паспортом виробника для кожної модифікації.

Нормативи вважаються виконаними, якщо дотримано умови їх виконання і не було допущено порушень вимог наказів, настанов, інструкцій.

Якщо при відпрацюванні нормативу допущена принаймні одна помилка, що може призвести до травми, поломки техніки, озброєння, то виконання нормативу зупиняється і виставляється оцінка, «**незадовільно**».

Час виконання нормативу відлічується від початку подання команди (сигналу) до закінчення виконання нормативу та доповіді голосом, «**Готовий!**» (хронометр вимикається).

4. КЛАСИФІКАЦІЯ ЗБРОЇ

За бойовими якостями стрілецьку зброю можна розділити на види:

1. Пістолети і револьвери;
2. Пістолети-кулемети;
3. Автомати (штурмові гвинтівки);
4. Гвинтівки і карабіни;
5. Ручні кулемети;
6. Станкові (єдині) кулемети;
7. Крупнокаліберні кулемети;
8. Підствольні гранатомети;
9. Автоматичні станкові протипіхотні гранатомети.

Основними напрямками розвитку стрілецької зброї вважається:

- знизити ваго-габаритні характеристики зброї;
- виготовити безгільзові боеприпаси;
- збільшити вогневу потужність і щільність вогню, тим самим збільшити точність і кучність при стрільбі;
- збільшити забійну силу боеприпасів;
- збільшити прицільну дальність, влучність при стрільбі за рахунок використання куль з поліпшеною аеродинамічною формою.

ОСНОВИ СТРІЛЬБИ

Внутрішня балістика – це наука, що займається вивченням процесів, які проходять під час пострілу, і в особливості під час руху кулі (гранати) по каналу ствола.

Пострілом називається викидання кулі з каналу ствола енергією газів, які утворюються при згоранні порохового заряду.

При пострілі виділяються 4 послідовних періоди:

- **попередній** – горіння порохового заряду у постійному обсязі. Воно подовжується від початку горіння порохового заряду до повного врзання оболонки кулі у нарізи ствола. Тиск газів при цьому досягає розміру, достатнього для того, щоб куля зрушила з місця та своєю оболонкою врзалась у нарізи каналу ствола на повну глибину.

- **перший або основний** – горіння порохового заряду у швидко змінюємому обсязі. Він подовжується від миті, коли досягнутий тиск форсування та куля почала свій рух і до кінця горіння порохового заряду.

Тиск газів при цьому швидко зростає та досягає найбільших розмірів (3000 кг/см). Цей тиск називають максимальним.

- **другий** – розширення постійної кількості дуже стиснутих нагрітих газів. Він подовжується від кінця горіння порохового заряду до миті вильоту кулі із каналу ствола.

Примітка: у деяких видів стрілецької зброї, особливо у короткоствольних, цей період може бути відсутнім, тому що пороховий заряд згорає до моменту вильоту кулі із каналу ствола не повністю.

- *третій, або період після дії газів* - дія порохових газів на кулю після вильоту її з каналу ствола. Він продовжується до миті закінчення дії газів на кулю. У кінці цього періоду куля буде мати найбільшу швидкість. Швидкість витоку газів 1200 - 2000 м/с.

Віддачею називається рух зброї назад під час пострілу. Віддача відчувається у вигляді поштовху в плече, руку або ґрунт. Дія віддачі зброї характеризується величиною швидкості та енергії, якою вона володіє при рухові назад.

При пострілі ствол зброї здійснює коливальні рухи – вібрає. У результаті вібрації дульна частина ствола в момент вильоту кулі може також відхилитись від початкового положення в будь – який бік. Величина цього відхилення збільшується в результаті неправильного використання упору для стрільби, забруднення зброї та інші причини, приводить до утворення кута між напрямком осі каналу ствола до пострілу та напрямком у момент вильоту кулі з каналу ствола: цей кут називається *кутом вильоту*.

При порушенні правил прикладки зброї, використання упору, правил догляду за зброєю змінюється величина вильоту та бою зброї.

Початкова швидкість кулі

Швидкість руху кулі біля дульного зрізу ствола називається *початковою швидкістю*.

Величина початкової швидкості є однією із важливих характеристик бойових властивостей зброї. Для однієї і тієї ж кулі зростання початкової швидкості приводить до зростання дальності польоту, пробивної та забійної дії кулі, а також до зменшення впливу зовнішніх умов на її політ.

Величина початкової швидкості залежить від довжини ствола, ваги кулі і ваги заряду, а також щільності заряду. Якщо ствол довше: то більша і початкова швидкість кулі.

Крім того на величину початкової швидкості впливає зменшення швидкості горіння пороху (якщо більша швидкість горіння порохового заряду, то швидше зростає тиск газів та швидкість руху кулі по каналу ствола). Форма та розміри пороху впливають суттєво на швидкість горіння порохового заряду.

Швидкість горіння одного і того ж порохового заряду зростає з посиленням тиску, температури, збільшенням зерен пороху, зменшенням вологості пороху та зростанням щільності заряджання.

***Примітка:** Щільність заряджання є відношення ваги заряду до обсягу гільзи (зарядний напор) при вставленій кулі. При глибокій посадці кулі значно зростає щільність заряджання, що може привести при пострілі до різкого скачку тиску і як наслідок цього до розриву ствола.*

Стійкість, зношеність та живучість стволу

Стійкістю стволу називають здатність його стінок витримувати визначений тиск порохових газів у каналі ствола.

Ствол виготовляється такої товщини, щоб міг витримувати тиск, який у 1,5-2 рази перевищує найбільший.

Якщо тиск газів чомусь перевищує величину, на яку розрахована плотність ствола, то може статися роздуття чи розрив ствола.

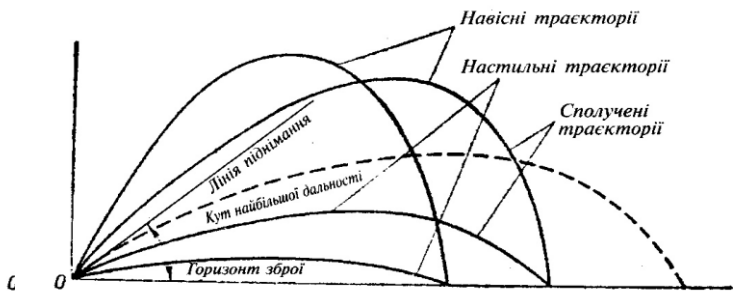
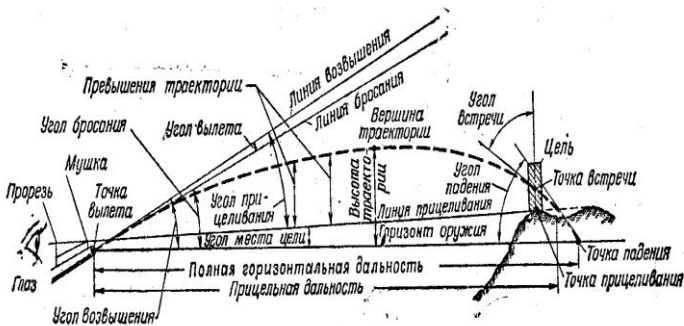
Живучість стволу є здатність витримати визначену кількість пострілів, після якого він зношується

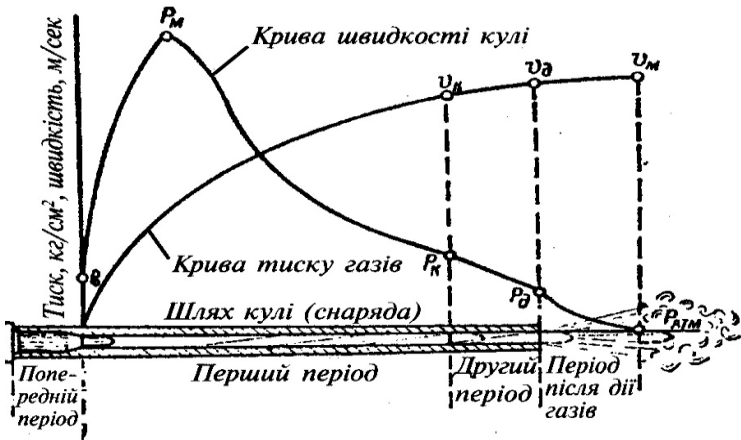
та втрачає свої якості. Живучість хромірованих стволів стрілкової зброї досягає 20-30 тисяч пострілів. Зростання живучості ствола досягається правильним доглядом за зброєю та дотриманням режиму вогню.

Режимом вогню називають найбільшу кількість пострілів, яку можна виконати за визначений проміжок часу без шкоди для матеріальної частини зброї, безпеки та без погіршення результатів стрільби. Кожен вид зброї має свій режим вогню.

Недотримання режиму вогню приводить до надзвичайного розігріву ствола, до передчасного його зношення, а також до різкого зниження результатів стрільби.

Роздугтя ствола у більшості випадків стається від потрапляння у ствол сторонніх предметів. Тому кожний раз перед стрільбою канал ствола необхідно чистити та протирати усі частини зброї, які труться.

Мал. 1. Періоди пострілу:
 $P(O)$ — тиск форсування; $P(M)$ — найбільший тиск; $P(K)$ і $U(K)$ — тиск газів та швидкість кулі в момент закінчення згорання пороху; $P(D)$ і $U(D)$ — тиск газів і швидкість кулі в момент вильоту її з каналу ствола; $U(M)$ — найбільша швидкість кулі; $P(atm)$ — тиск, рівний атмосферному.

Зовнішня балістика — це наука, що вивчає рух кулі після завершення дії на неї порохових газів.

Вилетівши з каналу ствола під дією порохових газів, куля рухається за інерцією.

Крива лінія, яку описує центр тяжіння кулі в польоті, називається **траєкторією**.

Для вивчення траєкторії кулі прийняті наступні поняття:

Відхилення кулі від площини стрільби в сторону її обертання називається **деривацією**.

Центр дульного зрізу каналу ствола називається **точкою вильоту**.

Горизонтальна площина, яка проходить крізь точку вильоту називається **горизонтом зброї**.

Пряма лінія, яка є продовженням вісі каналу ствола наведеної зброї називається **лінією підвищення**.

Вертикальна площина, яка проходить крізь лінію підвищення, називається **площиною стрільби**.

Кут між лінією підвищення та горизонтом зброї називається **кутом підвищення**.

Пряма лінія, яка є продовженням вісі каналу ствола в момент вильоту кулі, називається **лінією кидання**.

Кут між лінією кидання та горизонтом зброї називається **кутом кидання**.

Кут між лінією підвищення та лінією кидання називається **кутом вильоту**.

Точка перетину траєкторії з горизонтом зброї називається **точкою падіння**.

Кут між дотичною до траєкторії в точці падіння та горизонтом зброї називається **кутом падіння**.

Відстань від точки вильоту до точки падіння називається **повною горизонтальною дальністю**.

Найвища точка траєкторії називається **вершиною траєкторії**.

Найкоротша відстань від вершини траєкторії до горизонту зброї називається **висотою траєкторії**.

Точка на цілі або поза нею, в яку наводиться зброя, називається **точкою прицілювання**.

Пряма лінія, яка проходить від ока стрільця крізь середину прорізи прицілу (на рівні з її краями) і вершину мушки в точку прицілювання, називається **лінією прицілювання**.

Кут між лінією підвищення та лінією прицілювання називається **кутом прицілювання**.

Кут між лінією прицілювання та горизонтом зброї називається **кутом місця цілі**.

Відстань від точки вильоту до перетину траєкторії з лінією прицілювання називається **прицільною дальністю**.

Найкоротша відстань від будь-якої точки траєкторії до лінії прицілювання називається **перевищенням траєкторії над лінією прицілювання**.

Пряма, яка з'єднує точку вильоту з ціллю (точкою, куди потрібно влучити), називається **лінією цілі**.

Відстань від точки вильоту до цілі по лінії цілі називається **нахильною дальністю**. При стрільбі прямою наводкою лінія цілі практично співпадає з лінією прицілювання, а нахильна дальність з прицільною дальністю.

Придання осі каналу ствола зброї необхідного для стрільби положення у просторі називається **прицілюванням** або **наводкою**.

Куля при польоті в повітрі піддається дії двох сил: силі тяжіння та силі опору повітря. В результаті дії цих сил швидкість польоту кулі постійно зменшується, а її траєкторія нагадує за формою нерівномірно зігнуту криву лінію.

Форма траєкторії залежить від величини кута підвищення. Із збільшенням кута підвищення висота траєкторії та повна горизонтальна дальність польоту кулі збільшується, але настає момент, після якого висота траєкторії продовжує збільшуватись, а повна горизонтальна дальність починає зменшуватись.

Кут підвищення, при якому повна горизонтальна дальність польоту кулі стає найбільшою, називається **кутом найбільшої дальності**. Ця величина для куль різних видів зброї становить близько 35 град. Траєкторії, отримані при кутах підвищення, менших кута найбільшої дальності, називають **настильними**.

Траєкторії, отримані при кутах підвищення, більших кута найбільшої дальності, називаються **навісними**.

Траєкторії, які мають однакову горизонтальну дальність при різних кутах підвищення, називаються **сполученими**.

Постріл, при якому траєкторія не піднімається над лінією прицілювання вище цілі на всьому своєму протязі, називається **прямим пострілом**.

У межах дальності прямого пострілу в напружені моменти бою стрільба може вестись без перестановки прицілу. При цьому точка прицілювання за висотою, як правило, вибирається на нижньому краю цілі.

Дальність прямого пострілу залежить від висоти цілі та настильності траєкторії. Чим вище ціль і чим настильніша траєкторія, тим більша дальність прямого пострілу і тим на більшій відстані ціль може бути вражена з однієї установки прицілу.

На політ кулі та її траєкторію впливають:

1) метеорологічні умови:

- атмосферний тиск на горизонті зброї;
- температура повітря на горизонті зброї;
- відносна вологість повітря;
- вітер.

2) балістичні умови:

- вага кулі, початкова швидкість та кут вильоту;
- температура заряду;
- форма кулі;
- висота мушки, встановлена за даними приведення зброї до нормального бою в топографічних умовах;
- ціль розташована на горизонті зброї; боковий нахил зброї.

ПОЛІЦЕЙСЬКОМУС

КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ

**ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ
НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНИХ І
СПОРТИВНИХ СТРІЛЬБ**

- заряджати зброю бойовими чи холостими патронами без команди керівника стрільб;
- виймати зброю з кобури (чохла) без дозволу керівника стрільб;
- спрямовувати зброю (незалежно від того, заряджена вона чи ні) у бік людей та місця, де вони можуть перебувати;
- відкривати вогонь без команди керівника стрільб, у небезпечних напрямках, з несправної зброї та коли піднято білий прапор (увімкнено світло ліхтаря білого кольору) на командному пункті;
- одягати, поправляти та знімати протишумові навушники і захисні окуляри зі зброєю в руках, а також після команди "Вогонь!" ("Старт!");
- залишати зброю (боєприпаси) на рубежі відкриття вогню та передавати іншим особам без дозволу керівника стрільб.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

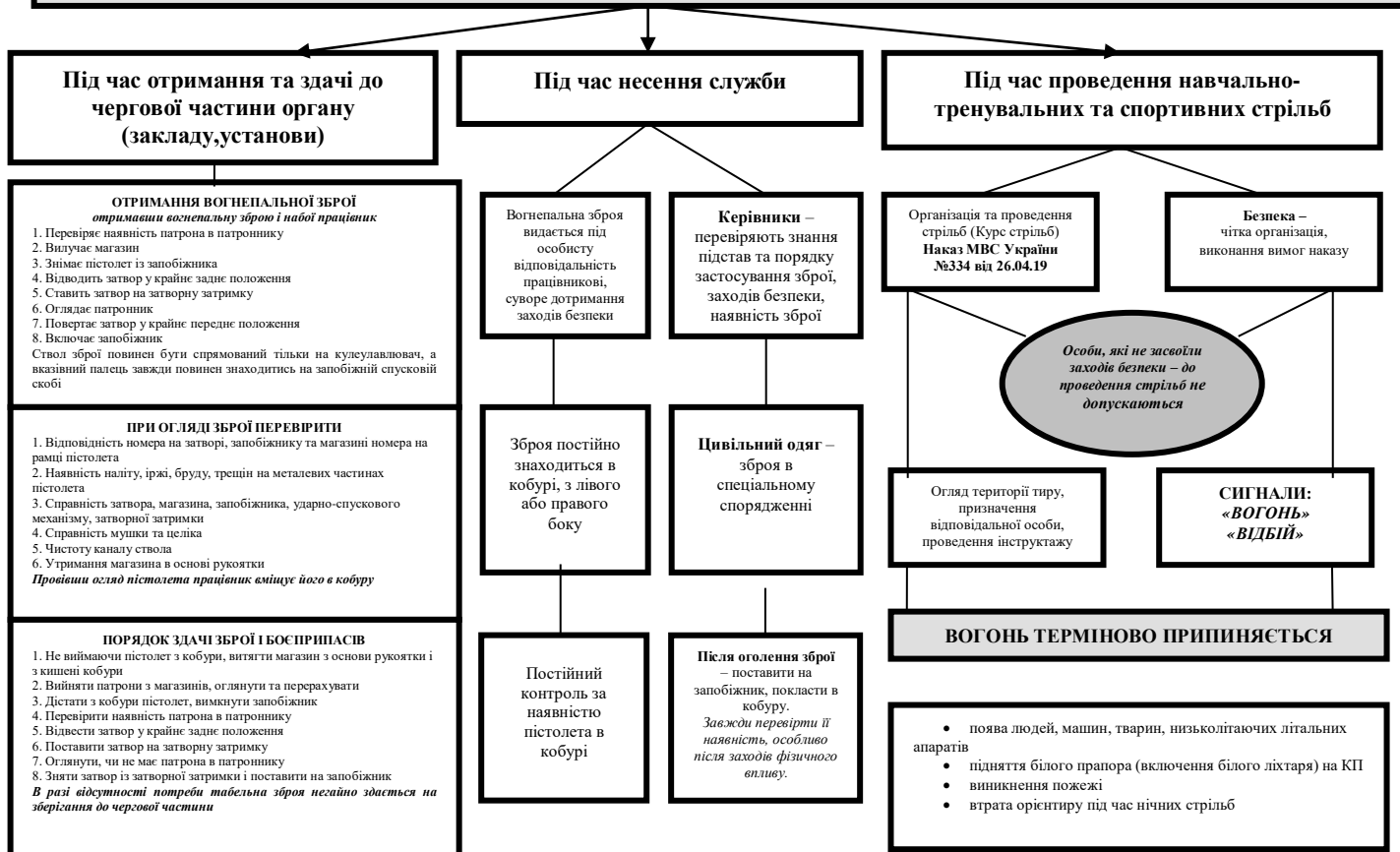
- виймати зброю (боєприпаси) з кобури (спеціального спорядження, підсумка) без потреби;
- тримати палець на спусковому гачку без необхідності;
- знімати запобіжник з положення "запобігання" у всіх випадках, не пов'язаних зі стрільбою;
- закривати або затикати сторонніми предметами канал ствола, що при пострілі може призвести до його роздуття чи розриву;
- безпідставно спрямовувати ствол зброї у бік людей, транспорту, будинків, інших будівель та споруд;
- залишати зброю без нагляду, а також передавати її іншим особам;
- користуватися без необхідності чужою зброєю та/або зброєю, навички поводження з якою відсутні;
- проводити чищення зброї у невідведених для цього місцях, змащувати її бензином та іншими легкозаймистими речовинами, а також абразивними матеріалами, допускати наявність відкритого полум'я під час її чищення;
- при поводженні з боєприпасами допускати їх пошкодження, забруднення тощо.

ПІД ЧАС НЕСЕННЯ СЛУЖБИ

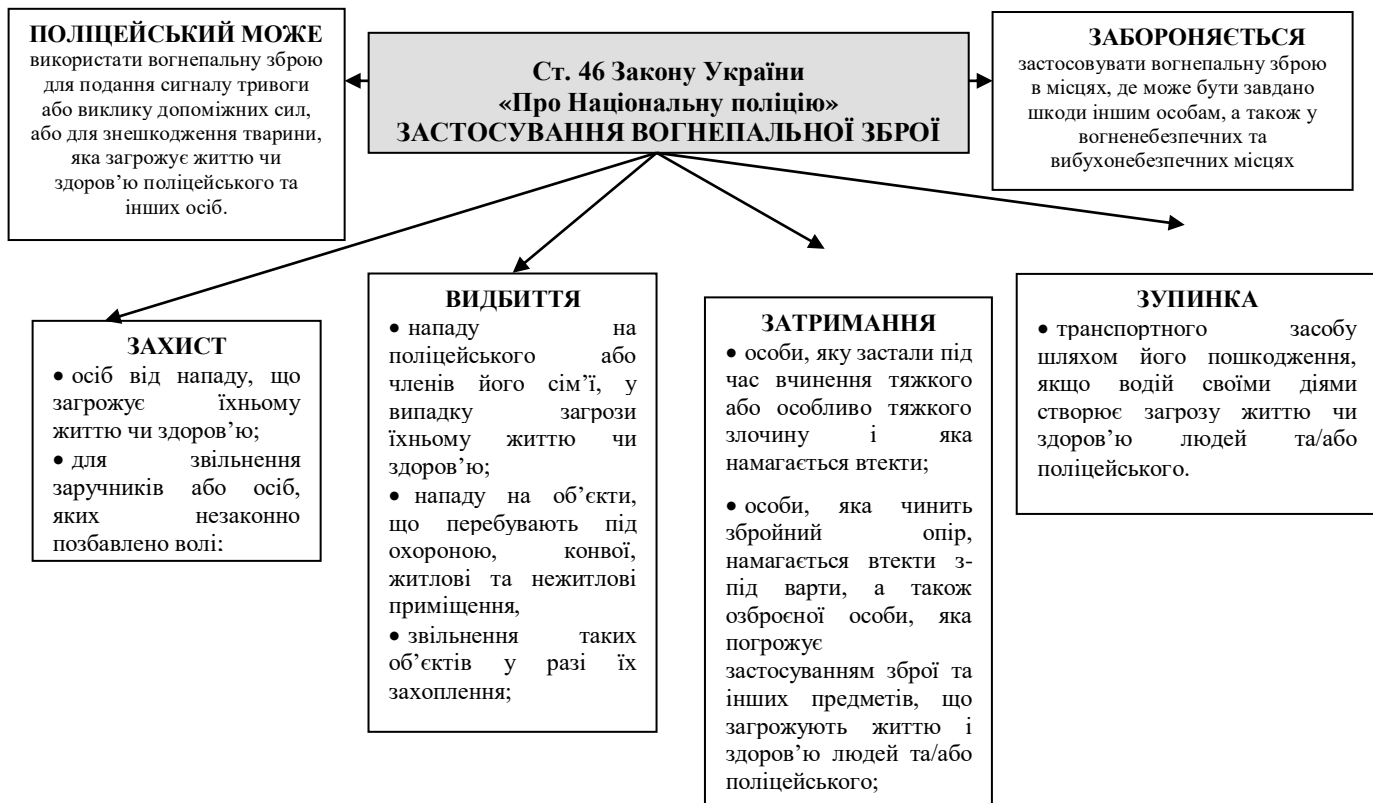
- проводити розбирання зброї
- вимикати запобіжник
- досилати патрон до патроннику, якщо в застосуванні зброї немає необхідності
- від'єднувати магазин від зброї та виймати з нього патрони

ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ ПРИ ПОВОДЖЕННІ З ВОГНЕПАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ

Наказ МВС України №70 від 01.02.2016 року

ПОРЯДОК І ПРАВИЛА ЗАСТОСУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЗБРОЇ

**п.п.11-12 Ст. 46 Закону України “Про
Національну поліцію”**

поліцейський

МОЖЕ

- взяти до рук вогнепальну зброю і привести її у готовність, якщо вважає, що в обстановці, що склалася, можуть виникнути підстави для її застосування.

**ПРИВЕДЕННЯ У ГОТОВНІСТЬ
ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ**

- під час затримання осіб, щодо яких у поліцейського виникла підозра у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину;
- під час перевірки документів у таких осіб

Є ПІДСТАВОЮ

- на застосування вогнепальної зброї поліцейським – спроба особи, яку затримує поліцейський із вогнепальною зброєю в руках, наблизитися до нього, скоротивши визначену поліцейським відстань, чи доторкнутися до зброї.

ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРО МОЖЛИВІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

5. ТАКТИКО – ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АВТОМАТА КАЛАШНИКОВА:

Загальна будова автомата Калашникова

№	Назва даних	АКМС	АК – 74С	АКС – 74У	5,56мм М16 А1 США	7,62мм С13 - ФРГ
1	2	3	4	5	6	7
1.	Прицільна дальність	1000	1000	500	500	400
2.	Дальність прямого пострілу по грудній фігурі (м)	350	440	360		
3.	Темп стрільби (п/хв.)	600	600	650-700	700-950	500-600
4.	Бойова швидкострільність • одиночними • чергами	40 100	40 100	40 100		
5.	Початкова швидкість кулі (м/с)	715	900	735	1000	780-800
6.	Відстань, до якої зберігається забойна сила кулі (м)	1500	1350	1100		
7.	Дальність польоту кулі (м)	3000	3150	2900		
8.	Вага автомата без штик – ножа: (кг) • з неспорядженим магазинном • із спорядженим магазинном	3,1 3,6	3,3 3,6	2,7 3,0	3,68	4,9
9.	Місткість магазина	30	30	30	20 – 30	20
10.	Вага магазина: (кг) • з легкого сплаву • з сталюого	0,17 0,33	0,23	0,215		
11.	Вага штик – ножа: (кг) • з піхвами • без піхов	0,45 0,26	0,49 0,32			
12.	Калібр (мм)	7,62	5,45	5,45	5,45	7,62
13.	Довжина автомата: (мм) • з прикріпленим штик – ножем • без штик – ножа • із складеним прикладом	1020 880 640	1089 940 700	730 490	990	1020
14.	Довжина ствола (мм)	415	415	206,5		
15.	Довжина нарізної частини ствола (мм)	369	372	164,5		
16.	Кількість нарізів	4	4	4		
17.	Довжина ходу нарізів (мм)	240	200	160		
18.	Товщина мушки (мм)	2	2	1,6		
19.	Довжина прицільної лінії (мм)	378	379	235		
20.	Вага патрона (г.)	16,2	10,2	10,2		
21.	Вага кулі (г.)	7,9	3,4	3,4		
22.	Вага порохового заряду (г.)	1,6	1,45	1,45		
23.	Вага прицілу НСПУ (кг)		2,2	2,2		

Автомат складається з таких основних частин і механізмів:

- ствола зі ствольною коробкою, прицільним пристроєм, прикладом і пістолетною рукояткою;
- кришки ствольної коробки;
- затворної рами з газовим поршнем;
- затвора;
- зворотнього механізму;
- газової трубки зі ствольною накладкою;
- ударно-спускового механізму;
- цівки;
- магазина;
- штик – ножа.

У АК – 74 крім того є дульний тормоз – компенсатор.

В комплект автомата входять: приладдя, ремінь і сумка для магазинів, в комплект автомата АКМС, крім того, входить чохол для автомата з відділенням для магазинів. Для АК – 74Н, АКС – 74 Н входить також нічний стрілецький приціл універсальний.

Загальна будова автомата АКС-74У

Автомат складається з таких основних частин і механізмів:

- ствола зі ствольною коробкою, кришкою ствольної коробки, з ударно – спусковим механізмом, прицільним пристроєм, складним прикладом і пістолетною рукояткою;
- полум'ягасника;
- затворної рами з газовим поршнем;
- затвора;
- зворотнього механізму;
- газової трубки зі ствольною накладкою;
- цівки;
- магазина;
- ремня.

В комплект автомата входить: чохол для автомата, приладдя, три запасних магазини, чотири обойми, перехідник і сумка для перенесення магазинів та приладдя. Для АКС-74 УН в комплект входить нічний стрілецький приціл універсальний модернізований.

Призначення, будова частин та механізмів (АКМ, АК-74, АКМС, АК-74, АКС-74У)

Ствол служить для направлення польоту кулі.

Дульний тормоз-компенсатор служить для підвищення кучності бою і зменшення енергії віддачі.

Газова камера служить для направлення порохових газів зі стволу на газовий поршень затворної рами.

З'єднувальна муфта служить для приєднання цівки до автомата.

Ствольна коробка служить для приєднання частин та механізмів автомата, для забезпечення закриття каналу ствола затвором та для замикання затвора.

Кришка ствольної коробки захищає від забруднення частини та механізми, які розташовані в ствольній коробці.

Приклад та пістолетна рукоятка служать для зручності при діях з автоматом при стрільбі.

Затворна рама з газовим поршнем служить для приведення в дію затвора та ударно-спускового механізму.

Затвор служить для досилання патрона в патронник, закриття каналу ствола, розбивання капсуля та викидання з патронника гільзи (патрона).

Зворотний механізм служить для повернення затворної рами із затвором у переднє положення.

Газова трубка служить для направлення руху газового поршня.

Ствольна накладка охороняє руки автоматника від опіків при стрільбі.

Ударно-спусковий механізм служить для спуску курка з бойового зводу або із зводу автоспуску, завдання удару по ударнику, забезпечення ведення автоматичного або одиночного вогню, припинення стрільби, для запобігання пострілів при незакритому затворі та для установавлення автомата на запобіжник.

Курок з бойовою пружиною служить для завдання удару по ударнику. Затримувач курка затримує рух курка вперед для підвищення кучності бою при веденні автоматичного вогню.

Спусковий гачок служить для утримання курка на бойовому зводі та для спуску курка.

Шептало одиночного вогню служить для утримання курка після пострілу в крайньому задньому положенні, якщо при веденні одиночного вогню спусковий гачок не був відпущений.

Автоспуск служить для автоматичного звільнення курка зі зводу автоспуску при стрільбі чергами.

Перевідник служить для встановлення автомата на одиночний або автоматичний вогонь, а також на запобіжник.

Цівка служить для зручності дій та для захисту рук від опіків при стрільбі.

Магазин служить для розміщення патронів та подачі їх у ствольну коробку.

Полум'ягасник (АКС-74У) служить для зменшення звуку і пламені при пострілі.

Затримки при стрільбі та способи їх усунення

Затримки та їхні характеристики	Причини затримок	Способи усунення
<u>Неподача патрона.</u> Затвор у передньому положенні, але постріл не відбувся, в патроннику немає патрона.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Забруднення або несправність магазина. 2. Несправність засувки магазина. 	Перезарядити автомат і продовжити стрільбу. При повторенні затримки замінити магазин. Відправити автомат у майстерню.
<u>Утискання патрона.</u> Патрон кулею утикається в казенний зріз ствола, рухомі частини зупинились в середині.	Несправність магазина.	Утримуючи рукоятку затворної рами, виїняти патрон та продовжити стрільбу. При повторенні затримки замінити магазин.
<u>Осічка.</u> Затвор у передньому положенні, патрон у патроннику, курок спущено, але постріл не відбувся.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Несправність патрона. 2. Несправність ударника або ударно-спускового механізму, забруднення або заходження мастила (відсутній або малий накол на капсулі від бойка). 3. Заклинення ударника в затворі. 	Перезарядити і продовжити стрільбу. При повторенні оглянути і прочистити ударник та ударно-спусковий механізм, при поломці або зношенні автомат відправити в майстерню. Відділити ударник від затвора та прочистити канал у затворі.
<u>Невитягання гільзи.</u> Гільза в патроннику, черговий патрон упирається в неї кулею, рухомі частини зупинилися в середині.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Забруднений патрон. 2. Забруднення або несправність викидача чи його пружини. 	Відвести рукоятку затворної рами назад і, утримуючи її у задньому положенні, відділити магазин та виїняти патрон. Виїняти затвором або шомполом гільзу з патронника. При повторенні затримки прочистити патронник і патрони. Оглянути і прочистити від бруду викидач. При несправності викидача автомат відправити в майстерню.
<u>Прихват або невідділення гільзи.</u> Гільза не викинута із ствольної коробки, а залишилась у ній спереду затвора або дослана затвором знову в патронник.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Забруднення частин газових шляхів або патронника. 2. Забруднення або несправність викидача. 	Відвести рукоятку затворної рами назад, викинути гільзу і продовжити стрільбу. При повторенні прочистити газові шляхи, частини та патронник. При несправності викидача автомат відправити в майстерню.
<u>Недохід затворної рами вперед.</u>	Несправність пружини зворотнього механізму.	Замінити пружину.

Кулемет РКК, РКК–74 призначений для знищення живої сили та враження вогневих засобів противника. Кулемет РКК, РКК–74 розроблено на базі автомата Калашникова. Він повторює основні конструктивні рішення АКМ та уніфікований з ним за деталями на 53%. РКК, РКК–74 є одним із найнадійніших кулеметів у світі. Він має дуже високу кучність бою чергами та одиночними пострілами. Стрільба чергами ефективна на відстані до 600 м. У режимі безперервного вогню витримує 90 пострілів – 2 магазина. Набої калібру 5,45 мм за пробивною дією кулі слабші, ніж калібру 7,62 мм.

При стрільбі в умовах населеного пункту, в лісі рикошети куль калібру 5,45 мм вище, ніж кулі калібру 7,62 мм. При сильному боковому вітрі зміщення куль калібру 5,45 мм дуже велике.

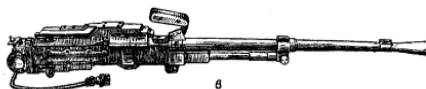
Для стрільби вночі до кулеметів РКК–74Н, РККС–74Н приєднується нічний стрілецький приціл універсальний НСПУ. Для стрільби з кулемета застосовуються набої зі звичайними та трасуючими кулями.

Вогонь з кулемета Калашникова ведеться:

- одиночними пострілами;
- короткими чергами – до 5 пострілів;
- великими чергами – до 15 пострілів;
- безперервним вогнем.

Тактико – технічні характеристики:

Назва характеристики	РКК	РКК-74
Калібр (мм)	7,62	5,45
Довжина кулемета (мм)	1040	1060
Довжина ствола (мм)	590	590
Довжина прицільної лінії (мм)	555	555
Вага зі спорядженим магазином (кг)	5,6	5,46
Вага з порожнім магазином (кг)	5	5,3
Вага кулі (г)	7,9	3,4
Кількість нарізів кулі (шт.)	4	4
Місткість магазину (шт.)	40	45
Початкова швидкість кулі (м/сек)	745	960
Прицільна дальність стрільби (м)	1000	1000
Бойова швидкострільність: • чергами (постріл/хвилина) • одиночними (постріл/хвилина)	150	150
	50	50
Темп стрільби (постріл/хвилина)	600	600
Забійна сила кулі зберігається (м)	1500	До 1350
Гранична відстань польоту кулі (м)	3000	3150

Характеристика	КК, ККС	ККТ	МС-3 ФКН	М-60 ЗША
1	2	3	4	5
Прицільна дальність	1500 м	1500 м	1200 м	1000 м
Дальність прямого пострілу:	420 м	440 м		
• по грудній фігурі яка біжить	640 м	670 м		
Темп стрільби, пострілів/хвилину	Приблизно 650	Приблизно 700-800		
Бойова швидкострільність (пострілів/хвилину)	До 250	До 250	До 250	До 200
Початкова швидкість польоту кулі (м/с)	825	855	830	840
Гранична дальність польоту кулі, до якої зберігається її забійна дія, м.	3800	3800		
Гранична дальність польоту Кулі, м	3800	3800		
Вага кулемета без станка, кг.	9	10,5	11,6	10,4
Вага зі станком, кг.	16,7	16,7	27,4	
Вага коробки зі спорядженою стрічкою на 100 патронів, кг.	3,9			
Вага коробки зі спорядженою стрічкою на 200 патронів, кг.	8			
Вага коробки зі спорядженою стрічкою на 250 патронів, кг.	9,4	9,4		
Калібр, мм.	7,62	7,62	7,62	7,62
Довжина ствола з вогнегасником	685 мм			
Довжина кулемета	1173 мм	1093 мм	1230мм	1100мм
Довжина нарізної частини ствола	550 мм	550 мм		
Кількість нарізів	4	4		
Довжина ходу нарізів (мм)	240	240		
Товщина мушки (мм)	2,4			
Ширина прорізи цілика (мм)	1,3			
Довжина прицільної лінії	663 мм			
Вага патрона (г)	21,8	21,8		

Тактико-технічні характеристики:

Загальне улаштування кулемета Калашнікова КК

Кулемет складається з наступних основних частин та механізмів:

- ствола;
- ствольної коробки з кришкою, основою приймачника та прикладом;
- затворної рами з викидачем та газовим поршнем;
- затвору;
- зворотньо-бойової пружини з направляючим стержнем;
- трубки газового поршня із сошкою (тільки у кулеметів КК та ККС).

У комплект кулемета входять коробки із стрічками, приналежності, ремінь, чохол та запасний ствол, запасні частини та пристосування для стрільби холостими патронами.

Розбирання та збирання кулемета КК (ККМС)

Порядок неповного розбирання кулемета:

1. Установити кулемет на сошку.
2. Відділити коробку зі стрічкою від кулемета та перевірити наявність патрону в патроннику.
3. Витягнути пенал.
4. Відділити ланки шомпола від ноги сошки.
5. Відділити направляючий стержень з повертально-бойовою пружиною.
6. Відділити затворну раму із затвором.
7. Відділити затвор від затворної рами.
8. Відділити ударник від затвору.
9. Відділити ствол.

Порядок збирання кулемета після неповного розбирання

1. Приєднати ствол.
2. Приєднати ударник до затвору.
3. Приєднати затвор до затворної рами.
4. Приєднати затворну раму із затвором до ствольної коробки.
5. Приєднати направляючий стержень з повертально-бойовою пружиною.
6. Відпустити основу приймача та зачинити кришку ствольної коробки.
7. Приєднати ланки шомпола до ноги сошки.
8. Вкласти пенал з речами у гніздо приклада.
9. Приєднати коробку із стрічкою до кулемета.
10. Скласти ноги сошки.

6. УЛАШТУВАННЯ ПІСТОЛЕТА МАКАРОВА (ПМ)

9-мм пістолет Макарова є особистою зброєю нападу та захисту, призначеною для ураження противника на невеликій відстані:

Основні частини та механізми пістолета ПМ

Тактико-технічні характеристики:

Калібр	- 9 мм
Патрон	- 9 x 18 мм
Довжина пістолета	- 161 мм
Висота пістолета	- 126,75 мм
Довжина ствола	- 93 мм
Довжина прицільної лінії	- 130 мм
Вага зі спорядженим магазином	- 810 г
Вага з порожнім магазином	- 730 г
Вага патрона	- 10 г
Вага кулі	- 6,1 г
Довжина патрона	- 25 мм
Кількість нарізів	- 4 шт
Місткість магазину	- 8 патр.
Бойова швидкострільність	- 30 постр/хв
Початкова швидкість кулі	- 315 м/с
Відстань найбільш ефективного вогню	- до 50 м
Забійна сила кулі	- до 350 м

Рамка зі стволом та спусковою скобою

- рамка
- ствол
- основа рукоятки
- спускова скоба

Затвор з ударником викидачем та запобіжником

- ударник
- викидач
- запобіжник

Зворотна пружина

Магазин

- корпус
- подавач
- пружина подавача
- кришка магазину

Частини ударно - спускового механізму

- курок
- шептало з пружиною
- спускова тяга з важелем взводу
- бойова пружина
- спусковий гачок
- задвижка бойової пружини

Рукоятка з гвинтом

- антабка
- пази
- отвір
- гвинт

Затворна затримка

- виступ
- кнопка з насічкою
- отвір
- відбивач

НЕПОВНЕ РОЗБИРАННЯ ТА ЗБИРАННЯ ПІСТОЛЕТА ПМ

РОЗБИРАННЯ

ЗБИРАННЯ

Від'єднати магазин та оглянути патронник, для чого відмикнути запобіжник, відвести лівою рукою затвор у заднє положення, поставити його на затворну затримку і оглянути патронник. Потім, натиснувши великим пальцем правої руки на затворну затримку, відпустити затвор.

Від'єднати затвор від рамки, відтягти спускову скобу назад. Перекосивши вліво, вперти її в рамку, відвести затвор у заднє крайнє положення та дати йому можливість прой-ти вперед під дією зворотної пружини. Відділити затвор від рамки та покласти спускову скобу на своє місце.

Зняти зі ствола зворотну пружину. Утримуючи рамку правою рукою за рукоятку та повертаючи зворотну пружину на себе лівою рукою, зняти її зі ствола.

Надіти на ствол зворотну пружину. Обов'язково тим кінцем, на якому крайній виток має менший діаметр.

Приєднати затвор до рамки. Ввести вільний кінець зворотної пружини в канал затвора та відвести затвор у крайнє заднє положення. Опустити задній кінець затвора на рамку і відпустити його.

Вставити магазин в основу рукоятки.

Перевірка правильності збирання пістолета:
➤ вимкнути запобіжник, відвести затвор у заднє положення і відпустити його.
➤ натиснувши великим пальцем правої руки на затворну затримку, відпустити затвор.
➤ увімкнути запобіжник.

Тактико-технічні характеристики, будова і призначення основних частин і механізмів пістолета ПМ

9-мм пістолет Макарова є особистою зброєю нападу та захисту і призначений для поразки противника на короткій дистанції.

Пістолет Макарова надійний в експлуатації, має дуже вдалу конструкцію. На забруднення, пісок, температурні перепади пістолет практично не реагує.

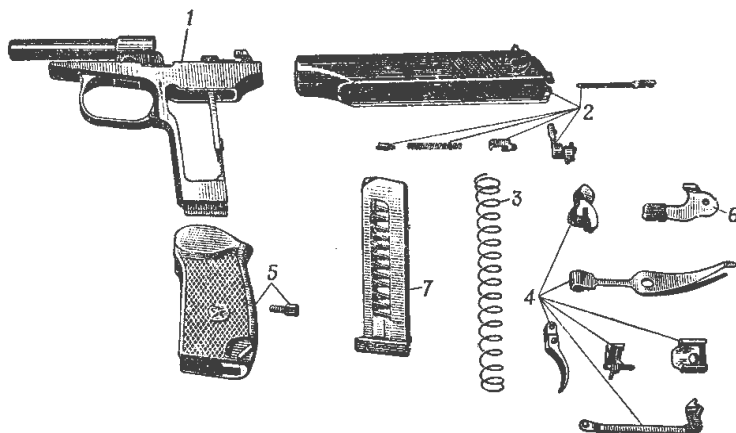
Пістолет Макарова зброя самозарядна, його автоматика працює на принципі використання енергії віддачі вільного затвора. Затвор не має зчеплення зі стволом. Надійне запирання каналу ствола при пострілі досягається за рахунок великої маси затвора і зусилля зворотної пружини. Завдяки самовзводному ударно-спусковому механізму куркового типу можна швидко відкривати вогонь, безпосередньо натискаючи на хвіст спускового гачка без попереднього зведення курка. Безпека в користуванні з пістолетом забезпечується надійно діючим запобіжником, який розташований з лівої сторони затвора. Вогонь ведеться одиночними пострілами.

Розроблено модернізований варіант пістолета під новий патрон підвищеної потужності. При збереженні габаритів пістолета місткість магазину збільшена до 12 патронів, початкова швидкість кулі збільшена до 415 м/с. Цей варіант пістолета отримав назву ПММ.

Тактико-технічні характеристики

Калібр	9 мм
Вага зі спорядженим магазином	810 гр
Вага з магазином без патронів	730 гр
Довжина пістолета	161 мм
Висота пістолета	126,75 мм
Довжина ствола	93 мм
Число нарізів	4 (правосторонні)
Вага патрона	10 гр
Вага кулі	6,1 гр
Довжина патрона	25 мм
Місткість магазину	8 патронів
Бойова скорострільність	30 постр./хв.
Початкова швидкість польоту кулі	315 м/с
Відстань найбільш ефективного вогню	до 50 м
Забійна сила кулі	до 350 м

Основні частини і механізми та їх призначення

Основні частини і механізми пістолета:

- 1 – рамка зі стволом та спусковою скобою;
- 2 – затвор з ударником, викидачем та запобіжником;
- 3 – зворотна пружина;
- 4 – ударно-спусковий механізм;
- 5 – рукоятка з гвинтом;
- 6 – затворна затримка;
- 7 – магазин.

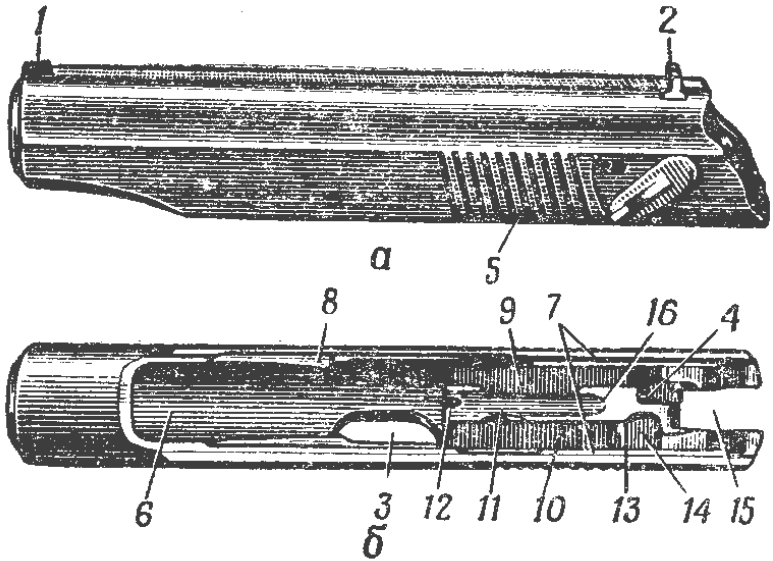
Ствол призначений для направлення польоту кулі. В середині ствол має канал з чотирма нарізами, які йдуть зліва уверх направо. Нарізи призначені для надання кулі обертального руху. Проміжки між нарізами називаються полями. Відстань між двома протилежними полями (за діаметром) називається калібром каналу ствола, він дорівнює 9мм. З казенної частини канал ствола гладкий і більшого діаметра, ця частина ствола призначена для розміщення патрона і називається патронником.

Рамка призначена для з'єднання всіх частин пістолета. Рамка складає одне ціле з основою рукоятки, яка призначена для кріплення бойової пружини, рукоятки і розміщення магазину.

Спускова скоба призначена для запобігання від випадкового натискання на спусковий гачок. Вона має на передньому кінці гребінь для обмеження ходу затвора назад.

Затвор призначений для подачі патрона з магазину в патронник, запирання каналу ствола при пострілі, витягування гільзи (патрона), та постановки курка на бойовий звід.

Затвор

- а) ліва сторона;
- б) вид знизу;

1- мушка; 2- цілик; 3- вікно для викидання гільзи (патрона); 4- гніздо для запобіжника; 5- насічка; 6- канал для розміщення ствола із зворотною пружиною; 7- поздовжні виступи для напрямку руху затвора по рамці; 8- зуб для постановки затвора на затворну затримку; 9- паз для відбивача; 10- паз для роз'єднувального виступу важеля взводу; 11- виїмка для роз'єднання шептала з важелем зводу; 12- досилач; 13- виступ для розщиплення важеля зводу з шепталом; 14- виїмка для розміщення роз'єднувального виступу важеля зводу; 15- паз для курка; 16- гребінь.

Призначення частин та механізмів ПМ

Ударник призначений для розбивання капсуля патрона.

Викидач призначений для утримання гільзи (патрона) у чашечці затвора до зустрічі з відбивачем.

Зворотна пружина призначена для повернення затвора в крайнє переднє положення після пострілу. Крайній виток одного з кінців пружини має менший діаметр у порівнянні з іншими. Цим витком пружина при збиранні надягається на ствол, щоб забезпечити її надійне утримання.

Викидач:

- 1 – заціп;
- 2 – п'яточка для з'єднання з затвором;
- 3 – гніток;
- 4 – пружина викидача

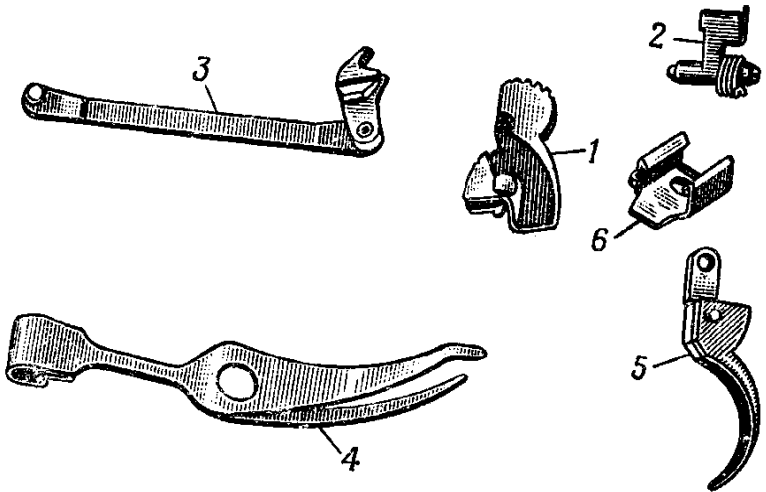
Зворотна пружина

Запобіжник призначений для забезпечення безпеки при поводженні з пістолетом.

УДАРНО-СПУСКОВИЙ МЕХАНІЗМ:

Частини ударно-спускового механізму:

- 1 – курок;
- 2 – шептало з пружиною;
- 3 – спускова тяга з важелем зводу;
- 4 – бойова пружина;
- 5 – спусковий гачок;
- 6 – задвижка бойової пружини

Ударник:

- 1 – бойок;

- 2 – зріз для запобіжника

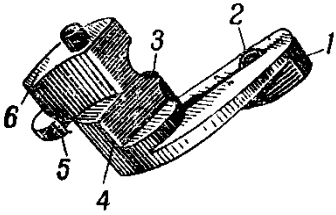
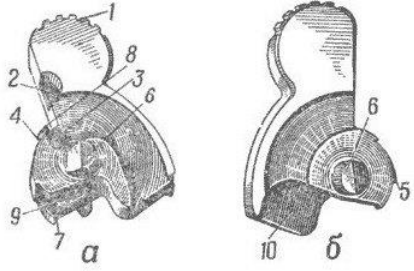
Курок призначений для нанесення удару по ударнику.

Шептало призначено для утримання курка на бойовому і запобіжному зводі.

Спускова тяга з важелем зводу призначена для спуска курка з бойового зводу, та зведення курка при натискуванні на хвіст спускового гачка.

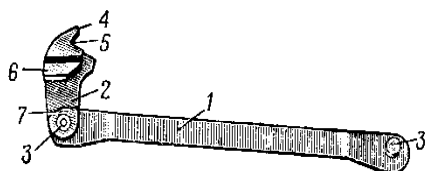
Спусковий гачок призначений для спуска курка з бойового зводу і зведення курка при стрільбі самозводом.

Бойова пружина призначена для приведення в дію курка, важеля зводу та спускової тяги.

Запобіжник:	
<p>1- прапорець запобіжника; 2-фіксатор; 3-уступ з полчкою; 4-ребро; 5-заціп; 6-виступ.</p>	
Курок:	
<p>1-головка з насічкою, 2-виріз, 3-виїмка, 4-запобіжний звід, 5-бойовий звід, 6-цапфи, 7-зуб самозводу, 8-виступ, 9-заглиблення, 10-кільцева виїмка</p>	<p><i>а-ліва сторона,</i> <i>б-права сторона</i></p>

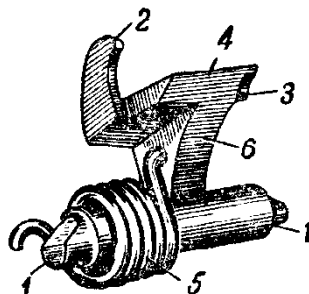
Спускова тяга з важелем зводу:

1-спускова тяга,
2-важіль зводу,
3-цапфи спускової
тяги,
4-виступ важеля
зводу,
5-виріз,
6-виступ самозводу,
7-п'яточка важеля
зводу

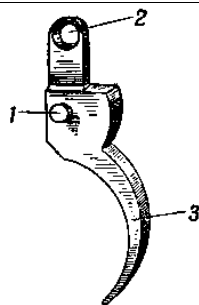
Шептало:

1-цапфи шептала,
2-зуб,
3-виступ,
4-носик шептала,
5-пружина шептала,
6-стійка шептала

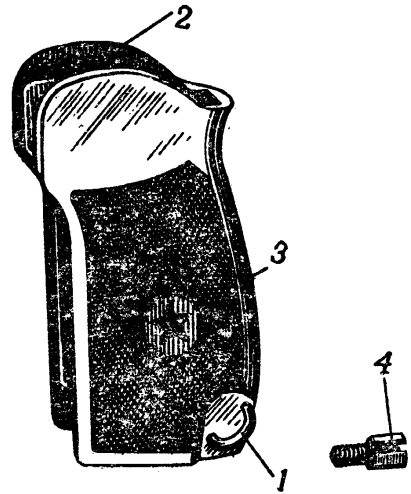
Спусковий гачок:

1-цапфа,
2-отвір,
3-хвіст

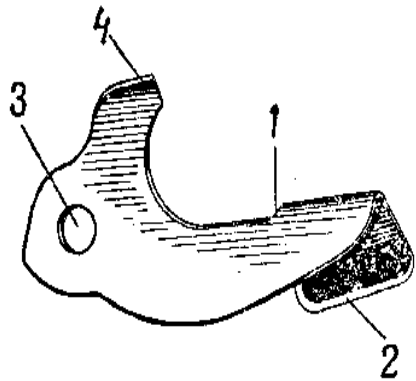
Рукоятка з гвинтом:

- 1-антабка;
- 2-пази;
- 3-отвір;
- 4-ГВИНТ

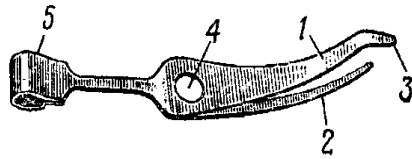
Затворна затримка:

- 1-виступ;
- 2-кнопка;
- 3-отвір;
- 4-відбивач.

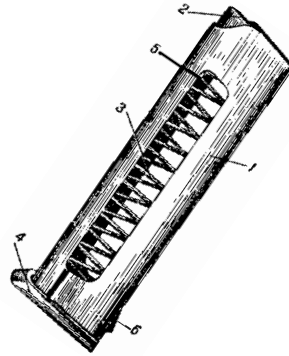
Бойова пружина:

1. широке перо,
2. вузьке перо,
3. відбійний кінець,
4. отвір,
5. заціпка магазина

Магазин:

- 1-корпус;
- 2-подавач;
- 3-пружина;
- 4- кришка;
- 5-зуб подавача;
- 6-виступ.

Затворна затримка утримує затвор у задньому положенні після використання всіх патронів з магазина.

Рукоятка з гвинтом прикриває бокові вікна та задню стінку основи рукоятки. Призначена для зручності тримання пістолета у руці.

Магазин призначений для розміщення восьми патронів.

Затримки при стрільбі з ПМ та способи їх усунення		
НАЙМЕНУВАННЯ ЗАТРИМКИ	ПРИЧИНА ЗАТРИМКИ	СПОСОБИ УСУНЕННЯ ЗАТРИМКИ
<p>1.Осічка. Затвор у крайньому передньому положенні, курок спущений, але пострілу не відбулося.</p>	1.Капсуль патрона несправний.	1.Перезарядити пістолет та продовжити стрільбу.
	2.Згущення мастила або забруднення каналу під ударник.	2.Оглянути та прочистити пістолет.
	3.Малий вихід ударника або забоїни на бойку.	3.Відправити пістолет у майстерню.
<p>2.Недокриття патрона затвором. Затвор зупинився, не дійшовши до крайнього переднього положення; спуск курка здійснити не можна.</p>	1.Забруднення патронника, пазів рамки і чашечки затвора.	Дослати затвор вперед поштовхом руки та продовжити стрільбу. Після стрільби оглянути і прочистити пістолет.
	2.Важкий рух викидача через забруднення пружини викидача чи гнітка.	
<p>3.Неподача або непроходження патрона з магазину в патронник. Затвор знаходиться в передньому положенні, але патрона в патроннику</p>	1.Забруднення магазину та рухомих частин пістолета.	1.Перезарядити пістолет та продовжити стрільбу, після закінчення стрільби прочистити пістолет і магазин.

<p>немає; затвор зупинився в середньому положенні разом з патроном, не дославши його в патронник.</p>	<p>2.Погнутість верхніх країв корпусу магазина.</p>	<p>2.Замінити несправний магазин.</p>
<p>4.Прихоплення (ущемлення) гільзи затвором. Гільза не викинута назовні через вікно в затворі та заклинилася між затвором і казенним зрізом ствола.</p>	<p>1.Забруднення рухомих частин пістолета.</p>	<p>1.Викинути прихоплену гільзу та продовжити стрільбу.</p>
	<p>2.Несправність викидача, його пружини чи відбивача.</p>	<p>2.Відправити пістолет у майстерню.</p>
<p>5.Автоматична стрільба.</p>	<p>1.Згущення мастила або забруднення частин ударно-спускового механізму.</p>	<p>1.Оглянути та прочистити пістолет.</p>
	<p>2.Зношення бойового зводу курка чи носика шептала.</p>	<p>2.Відправити пістолет у майстерню.</p>
	<p>3.Ослаблення чи зношення пружини шептала.</p>	<p>3.Відправити пістолет у майстерню.</p>
	<p>4.Торкання полочки уступа запобіжника зуба шептала.</p>	<p>4.Відправити пістолет у майстерню.</p>

9 мм ПІСТОЛЕТ «ФОРТ-12» ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ПРИНЦИП ДІЇ

Загальний вигляд пістолета «Форт-12»

9 мм пістолет «Форт-12» є особистою зброєю нападу та захисту, *призначеною для ураження противника на невеликій відстані.*

Прицільна дальність пострілу – **50 м**. Вбивча сила кулі зберігається на відстані **350 м**. Вогонь з нього ведеться поодинокими пострілами.

Пістолет напівавтоматичний з магазинною подачею набоїв. Принцип дії **автоматики** пістолета засновано на використанні **віддачі вільного затвора**, ствол не має зчеплення із затвором.

Надійність **запирання** каналу ствола досягається **великою вагою затвора і силою повертаючої пружини.**

Самозводний ударно-спусковий механізм пістолета куркового типу подвійної дії.

Надійний **запобіжник**, розташований з лівого боку затвора, при вмиканні блокує затвор з рамкою, шептало з курком, ударник, шептало із спусковим гачком. Конструкція «Форт-12» дає змогу носити пістолет зі зведеним курком та ввімкненим запобіжником. Крім запобіжника, в пістолеті передбачено інші засоби безпеки:

- якщо затвор незачинений, то відокремлювач блокує спускову тягу і не дозволяє зробити постріл та не дає перейти на автоматичну стрільбу;

- для унеможливлення випадкового пострілу при зриві курка до постановки його на бойовий звід або при зніманні його з бойового зводу курок автоматично стає на запобіжний звід;

- штифт на затворі усуває можливість вильоту ударника в бік стрільця. За рахунок збільшення маси затвора і розміщення під стволом повертаючих пружин (верхньої та внутрішньої, навитих різносторонньо), вдалося досягти доброї збалансованості пістолета.

У каналі ствола є **шість** нарізів.

Точності стрільби сприяє удосконалена будова **прицільних пристосувнь**: широка мушка і прямокутний цілик зі світловідбиваючими мітками або тритієвими вставками. Це спрощує прицілювання та дуже важливо при стрільбі умовах нерівномірного або поганого освітлення.

У пістолета «Форт-12» – **кнопковий фіксатор кріплення магазина**. Кнопка фіксатора магазина розміщена на місці з'єднання спускової скоби з рамкою та приводиться в дію великим пальцем правої руки, що скорочує час на заміну магазина.

Місткість магазина – **12 патронів**, які розташовані у два ряди. Сучасна модифікація магазину пістолетів «Форт-12» і «Форт-17» уміщає **15 патронів**.

Хвостовик рамки широкий та достатньо довгий, що допомагає одноманітному утриманню зброї. Кришка

магазина подовжена та слугує додатковим упором для мізинця.

Спускова скоба з прямокутним уступом в передній частині забезпечена насічкою, що дає змогу зручно утримувати зброю і вести стрільбу з двох рук.

Розміри рукоятки вибрані з урахуванням антропометричних особливостей руки, що дозволяє вести швидку, точну та інтенсивну стрільбу.

На лівому боці затвора стоїть емблема підприємства «Форт» та напис «Форт-12 9×18 мм Вироблено в Україні». Заводський номер вказаний на правому боці затвора та рамки пістолета.

ХАРАКТЕРИСТИКИ	9 мм «Форт-12»
Патрон	9 мм Makarov/ 9 мм Kurz
Початкова швидкість польоту кулі м/с	320±15 (9x18 мм)/ 270 (9x17 мм)
Ємність магазина	12 (15) патр./ 14 патр.
Вага пістолета з магазином без патронів	830 г
Вага пістолета з спорядженим магазином	950 г
Довжина ствола	95 мм
Довжина пістолета	180 мм
Висота пістолета	131 мм
Ширина пістолета	33 мм
Зусилля натиску на спусковий гачок	2,0–3,5 кг
Найбільш ефективний вогонь	до 50 м
Забійна сила кулі зберігається	до 350 м
Бойова швидкострільність	40 постр./хв.
Нарізи	6

БУДОВА 9 ММ ПІСТОЛЕТА «ФОРТ-12»
ОСНОВНІ ЧАСТИНИ 9 ММ ПІСТОЛЕТА «ФОРТ-12»

1. Рамка в зборі (*ударно-спусковий механізм та рукоятка*) зі стволом
2. Затвор
3. Затворна затримка
4. Направляюча вісь
5. Повертаючі пружини
6. Магазин

До комплекту пістолета «Форт-12» входять:

Запасний магазин

Протирка (для чищення і розбирання пістолета)

Індивідуальна упаковка

Кобура у заводський комплект не входить, але використовується в обов'язковому порядку. На пістолеті «Форт-12» немає антабки, використання пістолетного ремінця не передбачене. В пістолетах «Форт-12» останніх модифікацій і «Форт-17» антабкою є штифт затильника рукоятки.

КОНСТРУКЦІЯ

9 мм ПІСТОЛЕТА «ФОРТ-12»

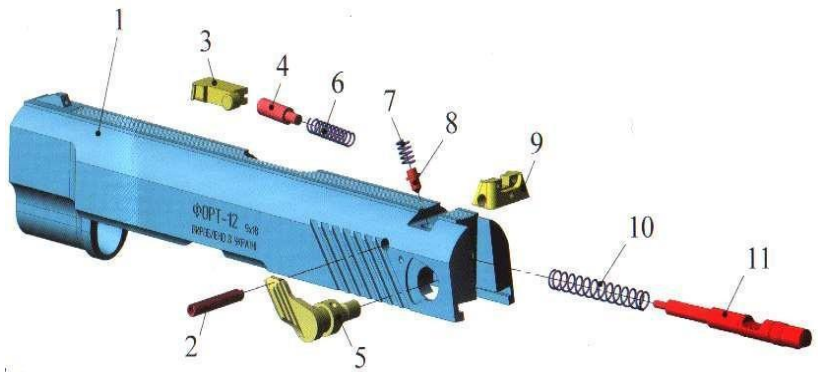
ЗАТВОР

Затвор призначений для досилання патрона в патронник, запирання каналу ствола під час пострілу, утримання гільзи чи патрона, постановки курка на бойовий звід.

Викидач слугує для утримання гільзи чи патрона у чашечці затвора до їх зустрічі з відбивачем.

Ударник слугує для розбивання капсулю патрона.

Запобіжник слугує для забезпечення безпеки під час поводження з пістолетом. Він блокує затвор з рамкою; шептало з курком; ударник.

1 – затвор; 2 – штифт ударника (пружинний); 3 – викидач; 4 – гніток викидача; 5 – запобіжник; 6 – пружина викидача; 7 – пружина гнітка запобіжника; 8 – гніток запобіжника; 9 – цілик; 10 – пружина ударника; 11 – ударник

Направляюча вісь з повертаючими пружинами призначена для повернення затвора у переднє положення після пострілу.

Направляюча вісь з повертаючими пружинами:

12 – повертаюча пружина (великого діаметру);

13 – повертаюча пружина (малого діаметру);

14 – направляюча вісь.

РАМКА ЗІ СТВОЛОМ

Рамка призначена для з'єднання частин і механізмів пістолета .

Ствол призначений для спрямування польоту кулі.

Спускова скоба призначена для запобігання від випадкового натискання на спусковий гачок.

15 – ствол; 31 – штифт спускового гачка; 32 – пружина затворної затримки; 33 – затворна затримка; 34 – вісь затворної затримки; 35 – пружина фіксатора магазина; 36 – штифт курка; 37 – фіксатор магазина; 42 – гвинт; 43 – рамка

УДАРНО-СПУСКОВИЙ МЕХАНІЗМ

Курок призначений для нанесення удару по ударнику.

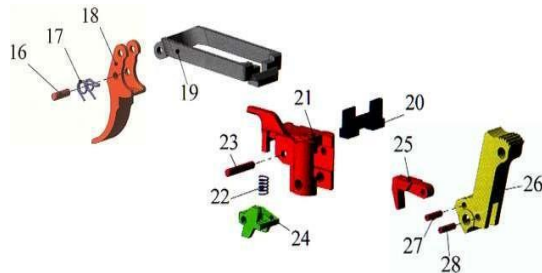
Шептало з пружиною призначене для утримання курка на бойовому і запобіжному зводі.

Спусковий гачок і спускова тяга призначені для спуску курка з бойового зводу і зведення курка при натисканні на хвіст спускового гачка (стрільбі самозведенням).

Відокремлювач призначений для запобігання пострілу при незапертому затвором стволі, роз'єднує спускову тягу з шепталом при відході затвора в заднє положення.

Відбивач призначений для відбиття гільзи чи патрона під час руху затвора назад.

Штовхач призначений для зведення курка під час стрільби самозведенням та для відведення назад спускової тяги у процесі зведення курка рукою чи затвором.

Частина ударно-спускового механізму:

16 – штифт тяги; 17 – пружина тяги; 18 – спусковий гачок; 19 – тяга; 20 – відокремлювач; 21 – відбивач;

22 – пружина шептала; 23 – штифт шептала;

24 – шептало; 25 – штовхач; 26 – курок;

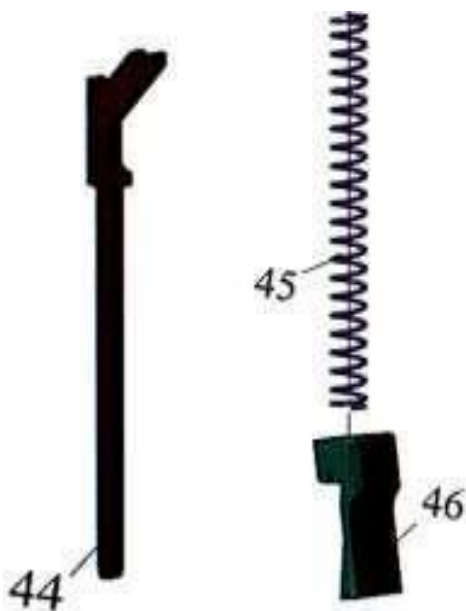
27 - штифт штовхача; 28 - штифт важеля

ВАЖІЛЬ З БОЙОВОЮ ПРУЖИНОЮ ТА УПОРОМ

Бойова пружина призначена для надання курку енергії необхідної для нанесення удару по ударнику, приводить в дію важіль.

Важіль призначений для приведення в дію курка, спрямовує та передає зусилля від бойової пружини до курка.

Упор призначений для утримання бойової пружини і важеля, спрямовує його рух.

*Важіль з бойовою пружиною та упором:
44 – важіль; 45 – бойова пружина; 46 – упор*

Рукоятка призначена для зручності тримання пістолета в руці, прикриває бокові вікна та задню стінку основи рукоятки.

МАГАЗИН

Магазин призначений для розміщення патронів, подає їх на лінію досилання та приводить в дію затворну затримку.

Подавач з пружиною і корпус магазина.

30 – подавач; **38** – пружина магазина; **39** – дно магазина;

40 – кришка магазина; **41** – корпус магазина

Загальна подетальна схема 9мм пістолета «Форт-12»

9мм пістолет «Форт-17»

«Форт-17» пістолет, в конструкції якого застосовуються високоміцні полімери, що значно зменшило вагу без шкоди бойовим характеристикам. Застосування змінних накладок дає змогу легко пристосувати пістолет під індивідуальні особливості руки кожного стрільця, а планка конструктивно виконана в передній частині рамки дозволяє встановлювати на неї додаткові аксесуари. Конструкція аналогічна пістолету «Форт-12».

Загальний вигляд пістолета «Форт-17»

Технічні характеристики «Форт-17»

Калібр (мм)	9 мм Makarov/ 9 мм Browning Kurz
Принцип дії	Вільний затвор
Ударно-спусковий механізм	подвійної дії
Загальна довжина (мм)	180
Висота (мм)	130
Ширина (мм)	33
Довжина ствола (мм)	95
Маса з пустим магазином (кг)	0,68
Зусилля натиску на спусковий гачок (кг)	2,0–3,5
Початкова швидкість польоту кулі (м/с)	320 (9x18 мм)/270 (9x17 мм)
Місткість магазину	12(15) (9x18 мм)/14 (9x17 мм)
Практична швидкострільність	40 постр./хв.
Нарізи	6 канавок

9мм пістолет «Форт-14 ТП»

«Форт-14ТП» поєднує в собі точність, надійність, простоту експлуатації, виконаний повністю зі сталі (крім рукоятки). Особливістю конструкції пістолета є нерухомий легкоз'ємний ствол (кріпиться до рамки за допомогою осі затворної затримки і знімається при розбиранні зброї) та збалансована конструкція. З 2003 року цей пістолет надійшов на озброєння правоохоронних органів України.

Завдяки подовженому стволу і збільшеній лінії прицілювання, «Форт-14ТП» залишається точним навіть при інтенсивній стрільбі. Саме тому «Форт-14ТП» надходить на озброєння переважно спецпідрозділів.

Загальний вигляд пістолета «Форт-14ТП»

Комплекс «Форт-14ТП» складається з пістолета «Форт-14ТП», тактичного ліхтаря «Форт-ЛТ6» і пристрою для зниження рівня звуку пострілу «Форт-4». Додатково може бути оснащений магазином збільшеної ємності.

Калібр	9 мм Макаров
Принцип дії	Вільний затвор
Ударно-спусковий механізм	Подвійної дії
Загальна довжина	210 мм
Висота	140 мм
Ширина	33 мм
Довжина ствола	123 мм
Маса з пустим магазином	0,92 кг
Зусилля натиску на спусковий гачок	2,0–3,5 кг
Початкова швидкість польоту кулі	335 м/с
Ємність магазину	14/24
Практична скорострільність	40 постр./хв.

Комплекс Форт-14 ТП, з магазином збільшеної ємності, пристроєм для зниження рівня звуку пострілу «Форт-4» і тактичним ліхтарем «Форт-ЛТ6»

Технічні характеристики «Форт-14ТП»

Порядок неповного розбирання та збирання (Форт-12)

На початку розбирання пістолета необхідно:

- витягнути магазин,
- вимкнути запобіжник,
- відвести затвор, оглянути патронник і переконатись, що він порожній,
- відпустити затвор.

Пістолет повністю розряджений, запобіжник вимкнений.

Неповне розбирання пістолета:

1. Натисніть на вісь затворної затримки протиркою або магазином з правого боку пістолета. Витягніть затворну затримку.

2. Відведіть затвор у крайнє заднє положення, підійміть задній край, відпускаючи затвор уперед, зніміть зі ствола і відокремте від рамки.

3. Витягніть направляючу вісь зі зворотньою пружиною.

Збирання пістолета після неповного розбирання здійснюється в зворотньому порядку.

10. СНАЙПЕРСЬКА ГВИНТІВКА ДРАГУНОВА (СГД)

7.62мм снайперська гвинтівка Драгунова (СГД)

Тактико-технічні характеристики СГД:

Ефективний вогонь до	800 м.
Прицільна дальність стрільби з оптичним прицілом	1300 м.
Прицільна дальність стрільби з відкритим прицілом	1200 м.
Дальність прямого пострілу по грудній цілі	430 м.
Дальність прямого пострілу по цілі, що рухається	640 м
Бойова швидкострільність	30 постр/хв
Вага СГД (без штик-ножа)	4,3 кг

СНАЙПЕРСЬКА ГВИНТІВКА СКЛАДАЄТЬСЯ ІЗ НАСТУПНИХ ЧАСТИН ТА МЕХАНІЗМІВ:

1. Ствол із ствольною коробкою і відкритим прицілом та прикладом;
2. Кришка ствольної коробки;
3. Зворотній механізм;
4. Затворна рама;
5. Затвор;
6. Газова трубка з регулятором, газовий поршень і штовхач з пружиною;
7. Ствольні накладки;
8. Ударно – спусковий механізм;
9. Запобіжник;
10. Магазин;
11. Щічки прикладу;
12. Оптичний приціл;
13. Багнет – ніж.

У комплект СГД входять: приналежність, ремінь, чохол для оптичного прицілу, сумка для переносу оптичного прицілу, магазини, сумочка для переносу зимового улаштування освітлення сітки, запасні батарейки та маслянки.

Ствол служить для направлення польоту кулі.

Газова камера служить для направлення руху порохових газів.

Газовий поршень із штовхачем та пружиною служить для відведення затворної рами назад після пострілу.

Регулятор регулює тиск газів на поршень.

Ствольна коробка служить для з'єднання усіх частин та механізмів СГД, для забезпечення закривання каналу ствола затвором і запирання затвора.

Кришка ствольної коробки служить для запобігання від забруднення частин і механізмів. В ній розташований повертальний механізм.

Затворна рама служить для досилання патрона у патронник, запирання каналу ствола, розбивання капсуля і витягання гільзи.

Ударно-спусковий механізм служить для спуска курка з бойового взводу.

Порядок неповного розбирання і збирання СГД:

- Від'єднати магазин;
 - перевірити, чи немає патрону у патроннику, для чого зняти гвинтівку із запобіжника, відвести рукоятку перезарядки назад, оглянути патронник;
 - відділити оптичний приціл, для чого необхідно відвести рукоятку зажимного гвинта до наглазника і зрушити приціл по направляючим в сторону приклада;
 - відділити кришку ствольної коробки із зворотнім механізмом;
 - відділити затворну раму із затвором, для чого відвести затворну раму назад, припідняти її і відділити;
 - відділити ударно-спусковий механізм для чого продвинути запобіжник догори до вертикального положення;
 - відділити ствольні накладки. (приєднати замикач до газової трубки до виходу відгибу замикача із вирізу, продвинути упорне кільце вперед і відділити ствольні накладки;
 - відділити газовий поршень і штовхач з пружиною (відвести штовхач назад, вивести його передній кінець із гнізда поршня і відділити від газової трубки поршень. Відвести передній кінець штовхача у газову трубку, підняти пружину штовхача до виходу її із каналу прицільної колодки і відділити штовхач з пружиною, потім відділити кришку від штовхача).
- Збирання снайперської гвинтівки здійснюється у зворотній послідовності.

ПСО – 1

Прицільний пристрій служить для наведення гвинтівки на ціль з урахуванням різних відстаней до цілі.

Він складається із:

- оптичного прицілу ПСО-1;
- механічного відкритого прицілу.

Оптичний приціл є основним прицілом СГД. Збільшення оптичної системи прицілу – 4-х кратне, поле зору – 6 град. Він складається із механічної та оптичної частин.

Механічна частина прицілу включає:

- корпус;
- верхній і боковий маховички;
- прилад освітлення сітки

прицілу;

- висувна бледа;
- гумовий наочник.

Оптична частина прицілу включає в себе: об'єктив;

- обертаючу систему;
- сітку прицілу;
- люмінесцентний екран;
- окуляр

11. РУЧНІ ОСКОЛОЧНІ ГРАНАТИ

Основні характеристики гранат

Основні дані	РГД-5	РГ-42	Ф-1	РГН	РГО	РГК-ЗЕ
Тип	Наст.	Наст.	Оборон.	Наст.	Оборон.	Протитанк.
Характер бойової дії	Оскол.	Оскол.	Оскол.	Оскол.	Оскол.	Кумулятивна
Принцип дії	Дист.	Дист.	Дист.	Дист. ударн.	Дист. ударн.	Ударн.
Час горіння запала	3,2-4,2	3,2-4,2	3,2-4,2	Миттєвої дії	Миттєвої дії	
Радіус враження (м)	до 25	до 25	до 200	25	100	-
Вага зарядженої гранати	310	420	600	310	530	1070
Середня дальність кидка	40-50	30-40	35-45	до 40	до 40	15-20

Основні характеристики гранат					
Основні дані	М 67 США	2А2 Англія	М-РЗІ ФГГ	РКВ №2 423 Бельгія	№2-17 Голландія
Тип	Наст.	Наст.	Наст.	Наст.	Наст.
Характер бойової дії	Оскол.	Оскол.	Оскол.	Оскол.	Оскол.
Принцип дії	Дист.	Дист.	Дист.	Дист.	Дист.
Час горіння запала	4с	4-5	2,5-3	4-5	4-5
Радіус враження (м)	15	10	10	9	5
Вага зарядженої гранати	390	395	310	230	475
Середня дальність кидка	30-40	30-40	30-40	30-40	30-40

12. ВІДОМОСТІ ПРО ВИБУХОВІ РЕЧОВИНИ

Розподіл ВР по характеру їх дій та практичному застосуванню

По характеру дій та практичному застосуванню ВР поділяється на:

- ініціюючі;
- дробящі (бризантні);
- метальні;
- піротехнічні склади.

Ініціюючими називаються такі ВР, які володіють великою чутливістю і вибухають від незначного теплового або механічного впливу та своєю детонацією викликають вибух інших ВР. Основним представником ініціюючих ВР є гримуча ртуть, азид свинцю і тетразен. Вони застосовуються для спорядження капсулів-запалювачів і капсулів-детонаторів.

Дробящими (бризантними) називаються такі ВР, які вибухають як правило під дією детонації ініціюючих ВР і при цьому учиняють дробління навколишніх предметів. До таких відносять: тротил (тол), мелініт, тетрил, гексоген, тен, нітрогліцерин. Дробящі ВР застосовуються в якості різних зарядів, мін, гранат, знаряддя, а також використовуються при вибухових роботах.

Метальними називаються такі ВР, які мають вибухове перетворення у вигляді горіння при порівняно повільному наростанні тиску, що дозволяє використовувати їх для метання куль, мін, снарядів. Основними представниками метаючих ВР є порох

(димний, бездимний). Димний порох представляє собою механічну суміш селітри, сіри та деревинного вугілля.

Бездимний порох поділяється на піроксиліновий і нітрогліцириновий порох.

Піроксиліновий порох виготовляється шляхом розчинення суміші (в визначених пропорціях) вологого, розчинного і нерозчинного піроксиліну в спирто-ефірному розчинювачі.

Нітрогліцириновий порох виготовляється із суміші (в визначених пропорціях) піроксиліну з нітрогліцирином.

Димний порох застосовується для спорядження запалів до ручних гранат, дистанційних трубок, вибухівок, виготовлення вогнепального шнура та ін.

Бездимний порох застосовується в ролі бойових (порохових) зарядів вогнепальної зброї: піроксиліновий порох – головним чином в порохових зарядах патронів вогнепальної зброї, нітрогліциринові, як більш могутні – в бойових зарядах гранат, мін, снарядів.

Піротехнічні склади представляють собою суміші палих речовин (магнію, фосфору, алюмінію та ін.), окислювачів (хлоритів, нітратів та ін.) і цементаторів (природні і неприродні смоли та ін.). Крім того, вони мають домішки спеціального призначення: речовини, які красять вогонь; речовини, які зменшують чутливість складу та ін.

Вагомою формою перетворення піротехнічних складів в звичайних умовах їх застосування є горіння. Догораючи вони мають відповідний піротехнічний (вогневий) ефект (освітлювальний, розпалювальний і т.п.).

Піротехнічні склади застосовуються для спорядження освітлювальних і сигнальних патронів, трасуючих і запалювальних складів куль, гранат, снарядів і т.д.

13. ПОРЯДОК ОБЛІКУ, ЗБЕРІГАННЯ І ЕКСПЛУАТАЦІЇ ОЗБРОЄННЯ В ПІДРОЗДІЛАХ

Кімнати для зберігання озброєння і спеціальних засобів та кімнати для заряджання, розряджання й чищення зброї

Для зберігання озброєння в органах (підрозділах) поліції відводиться КЗЗ – окрема кімната, яка відокремлюється від решти приміщень капітальними стінами з негорючих матеріалів. КЗЗ має бути обладнана охоронно-пожежною сигналізацією, може розміщуватися суміжно з оперативною залогою чергової частини і мати двері, що відчиняються всередину приміщення, виготовлені з металу або з важкозаймистих або незаймистих матеріалів, оббиті із зовнішнього боку листовою сталлю й обладнані надійними врізаними замками (не менше двох). Із внутрішнього боку встановлюються ґратчасті двері, що замикаються на накладний (коробчастий) замок, який забезпечує автоматичне зачинення.

Видача озброєння проводиться через вікно відповідно до схеми розташування вікон видачі озброєння (16х24 см), яке виходить у кімнату для заряджання, розряджання та чищення зброї (далі-КЗРЧЗ) та розташоване на висоті не нижче ніж 110 см від рівня підлоги. У разі потреби, а також під час будівництва нових чи реконструкції наявних адмінбудівель органів (підрозділів) поліції за рішенням керівника органу (підрозділу) поліції під вікном видачі озброєння може бути обладнано вікно розміром 32х70 см для видачі спеціальних засобів. Дверцята цих вікон мають бути сталеві, завтовшки не менше ніж 4 мм, або дерев'яні, оббиті з обох боків листовою сталлю й обладнані надійними запорами.

Вхідні двері КЗЗ та вікна видачі озброєння мають бути обладнані охоронною сигналізацією, виведеною на приймально-контрольний прилад охоронно-пожежної сигналізації чергової частини поліції та пульт централізованого спостереження найближчого органу поліції охорони (далі – ПЦСО).

У КЗЗ установлюють стандартні металеві шафи, призначені для зберігання такого озброєння:

1) табельна вогнепальна зброя та боєприпаси до неї з розрахунку одна шафа на 90 – 100 пістолетів або 60 пістолетів та 4 – 6 автоматів (штурмових гвинтівок);

2) автомати, штурмові гвинтівки, ручні кулемети, снайперські і спортивні гвинтівки, пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, пристрої, гранати, боєприпаси та малогабаритні підривні пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень та рушниці для відстрілу спеціальних засобів можуть зберігатися в окремій нестандартній шафі. Шафи обладнують арматурою та комірками (гніздами), зручними для ставлення та виймання зброї, а також гніздами для багнетів-ножів автоматів;

3) боєприпаси бойового запасу, а також для вогневої підготовки, піротехнічні засоби, що видаються для оперативних цілей (сигнальні та освітлювальні патрони);

4) спеціальні засоби, ручні гранатомети (можуть зберігатися в дерев'яних шафах, ящиках);

5) зброя, боєприпаси, спеціальні засоби та засоби індивідуального захисту, які є речовими доказами у кримінальному провадженні.

Зберігання інших речей і предметів у КЗЗ, крім зазначених у пункті 4 цього розділу, заборонено

У КЗЗ має бути дошка зі службовою документацією, на якій розміщують опис майна, наявного в кімнаті зберігання зброї.

КЗЗ і шафи з озброєнням опечатуються:

1) КЗЗ і шафи з табельною вогнепальною зброєю, боєприпасами, спеціальними засобами та засобами індивідуального захисту, необхідними для озброєння груп захоплення, оперативних груп чи для захисту (оборони) адміністративної будівлі органу (підрозділу) поліції (далі – тривожні шафи), а також шафа для службової документації – особистою печаткою оперативного чергового;

2) шафа з боєприпасами бойового запасу, для вогневої підготовки та спеціальними засобами – особистою печаткою відповідального за озброєння;

3) шафа для зберігання вогнепальної зброї та боєприпасів, спеціальних засобів та засобів індивідуального захисту, які є речовими доказами або тимчасово вилучені та/або на які слідчим суддею, судом накладено арешт як захід забезпечення кримінального провадження, - особистою печаткою відповідального за їх зберігання;

4) шафи з боєприпасами бойового запасу та для вогневої підготовки органів (підрозділів) поліції, які передали зброю на зберігання, - особистими печатками відповідальних за озброєння органів (підрозділів) поліції;

5) шафа для зберігання вилученої, добровільно зданої і знайденої зброї опечатується особистою печаткою

поліцейського, відповідального за порядок її зберігання, та оперативного чергового.

Заборонено використання кількома оперативними черговими однієї печатки.

Поруч із КЗЗ обладнують КЗРЧЗ. Вхід до неї слід передбачати з коридору чи вестибюля підрозділу поліції. У цій кімнаті розміщують столи з кулеуловлювачем, металевий ящик для збирання промасленого ганчір'я, ємність із мастилом (за можливістю обладнана розбірним краном), вогнегасники, затверджені графіки чищення зброї, плакати із зображенням матеріальної частини зброї, що знаходиться на озброєнні в Національній поліції України, витяг із Закону України "Про Національну поліцію" в частині порядку та правил застосування і використання зброї і спеціальних засобів, а також Інструкцію про заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю, затверджену наказом Міністерства внутрішніх справ України від 01 лютого 2016 року № 70, зареєстровану в Міністерстві юстиції України 17 лютого 2016 року за № 250/28380.

КЗРЧЗ оснащують системою цілодобового відеоконтролю з архівацією інформації (не менше ніж 30 діб), з установленням монітора в КЗЗ над вікном видачі озброєння.

У КЗЗ та зовнішніх стінах КЗРЧЗ не має бути віконних отворів (крім вікон видачі озброєння).

У КЗЗ зберігаються не менше двох переносних радіостанцій (одна на частоті ПЦСО), призначених виключно для груп захоплення та оперативних груп. Контроль за їх працездатністю та станом зарядки акумулятора покладається на оперативного чергового.

Зброя і боєприпаси, що знаходяться в КЗЗ, зберігаються в металевих шафах (наявні спеціальні засоби можуть поміщатися до дерев'яних шаф).

На кожен шафу наклеюють бирку із зазначенням її номера, печаток, якими її опечатують, та прізвищ відповідальних за порядок зберігання озброєння.

У шафах зброя розміщується в спеціально обладнаних комірках (гніздах). Не закріплена за поліцейськими зброя зберігається разом із закріпленою. Для розміщення навчальної та спортивної зброї в шафах із бойовою зброєю обладнуються окремі відділення (поліці).

Курки зброї, що знаходиться в шафах, має бути спущено з бойового зводу, перевідники – поставлено на запобіжник, відкидні приклади – у похідному (складеному) положенні, хомутики прицільних планок - встановлено на нульових позначках. Магазили має бути від'єднано від зброї і розряджено (крім магазинів до автоматів, що знаходяться в тривожних шафах).

Магазини та багнети-ножі зберігаються в спеціальних гніздах шафи зі зброєю. Сумки для магазинів поміщають до тієї самої шафи.

Патрони, призначені для несення служби, зберігаються в колодках: пістолетні – разом зі зброєю, автоматні - окремо (в одному з відділень шафи зі зброєю, що зачиняється на замок, або в окремому сховищі).

У шафах зі зброєю біля кожної комірки (гнізда) та на колодках із патронами наклеюють бирки із зазначенням інформації про зброю (серія, порядковий і заводський номери) та поліцейського (прізвище, ініціали), за яким закріплено цю зброю.

Усередині шафи розміщують опис озброєння, що зберігається в шафі.

Якщо поліцейський має право на постійне зберігання і носіння зброї, бирку перекреслюють широкою

косою смугою червоного кольору, а якщо зброю за поліцейським не закріплено, на бирку замість прізвища наносять поздовжню смугу чорного кольору.

Боєприпаси бойового запасу та боєприпаси для вогневої підготовки зберігаються в окремих шафах. Такі боєприпаси мають бути в заводській упаковці, яку без потреби не порушують, змащувати їх заборонено.

Шафи з боєприпасами бойового запасу і для вогневої підготовки та зі спеціальними засобами опечатує відповідальний за озброєння.

Спеціальні засоби та засоби індивідуального захисту, які постійно у службовій діяльності не використовують, слід зберігати в окремих приміщеннях або в окремих шафах чи ящиках у КЗЗ, які приймає оперативний черговий за відбитком печатки.

Закріплення табельної вогнепальної зброї, боєприпасів, спеціальних засобів та засобів індивідуального захисту за поліцейськими

1. Підставою для закріплення табельної вогнепальної зброї є рапорт поліцейського, який успішно склав відповідні заліки, визначені Інструкцією із заходів безпеки при поводженні зі зброєю, затвердженою наказом Міністерства внутрішніх справ України від 01 лютого 2016 року № 70, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 17 лютого 2016 року за № 250/28380, та резолюція на рапорті керівника органу (підрозділу) поліції, в якому проходить службу поліцейський.

Табельну вогнепальну зброю закріплюють за поліцейськими апарату МТО, їх територіальних (відокремлених) підрозділів, забезпечення яких

здійснюють УЗНП, ПЗ ТО за місцем їх територіальної дислокації, відповідно до абзацу першого цього пункту за клопотанням керівника МТО.

2. Відповідальний за озброєння під час закріплення за поліцейським табельної вогнепальної зброї та боєприпасів видає йому картку-замісник, спорядження для відкритого чи прихованого носіння табельної вогнепальної зброї, а також приладдя для догляду за матеріальною частиною зброї, що поліцейський підтверджує підписом у картці обліку озброєння, яке закріплено за поліцейським.

3. Табельну вогнепальну зброю, боєприпаси і спеціальні засоби видають поліцейському, який зобов'язаний підтримувати їх у належному стані.

4. Табельну вогнепальну зброю та боєприпаси до неї закріплюють за поліцейськими на весь час служби.

У разі переведення чи переміщення поліцейського до іншого органу (підрозділу) поліції або звільнення зі служби в поліції видана та закріплена за ним зброя, боєприпаси підлягають здаванню до КЗЗ за місцем одержання. Спеціальні засоби, картка-замісник та відповідне спорядження здають відповідальному за озброєння, про що він робить відмітки в облікових документах.

Одночасно до служби озброєння подають витяг із наказу про переведення, переміщення або звільнення поліцейського.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ІНСТРУКЦІЇ ІЗ ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ ПРИ ПОВОДЖЕННІ З ВОГНЕПАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ

(Наказ МВС України №70 від 01.02.2016 року)

**Поліцейський, за яким закріплена вогнепальна зброя,
зобов'язаний:**

- *знати та точно виконувати вимоги, встановлені цією Інструкцією;*
- *забезпечити зберігання зброї і підтримувати її у справному та змащеному стані;*
- *отримавши вогнепальну зброю та боєприпаси, діяти відповідно до вимог, передбачених розділами III, IV цієї Інструкції;*
- *під час виконання службових обов'язків, проведення практичних стрільб постійно контролювати наявність отриманої зброї (боєприпасів) та не допускати випадіння її або витягування з кобури (спеціального спорядження) іншими особами;*
- *здати зброю і боєприпаси до чергової частини органу (закладу, установи) поліції негайно після виконання службових обов'язків. У разі неможливості своєчасного прибуття до органу (закладу, установи) поліції повідомити про це безпосереднього керівника і далі діяти за його наказом*

Категорично забороняється:

- *виймати зброю (боєприпаси) з кобури (спеціального спорядження, підсумка) без потреби;*
- *тримати палець на спусковому гачку без необхідності;*
- *знімати запобіжник з положення "запобігання" у всіх випадках, не пов'язаних зі стрільбою;*
- *закривати або затикати сторонніми предметами канал ствола, що при пострілі може призвести до його роздуття чи розриву;*
- *безпідставно спрямовувати ствол зброї у бік людей, транспорту, будинків, інших будівель та споруд. За необхідності зброя спрямовується на поверхню, яка в змозі прийняти кулю, наприклад: на землю, стовбур дерева, кулеуловлювач або вгору під кутом 45 - 60 градусів;*
- *залишати зброю без нагляду, а також передавати її іншим особам;*
- *користуватися без необхідності чужою зброєю та/або зброєю, навички поводження з якою відсутні;*
- *проводити чищення зброї у невідведених для цього місцях, змащувати її бензином та іншими легкозаймистими речовинами, а також абразивними матеріалами, допускати наявність відкритого полум'я під час її чищення;*
- *при поводженні з боєприпасами допускати їх пошкодження, забруднення тощо.*

Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю і боеприпасами під час їх отримання та здачі працівником до чергової частини органу внутрішніх справ, комендатури навчального закладу МВС України

(Наказ МВС України №70 від 01.02.2016 року)

Порядок отримання табельної вогнепальної зброї і боеприпасів.

Порядок отримання вогнепальної зброї та боеприпасів здійснюється згідно з інструкцією з організації забезпечення, зберігання та експлуатації озброєння в Національній поліції України, затвердженої наказом МВС України від 11 жовтня 2018 року №828.

Про необхідність отримання поліцейськими зброї та боеприпасів керівник (заступник керівника, уповноважена особа від керівництва) органу (закладу, установи) поліції повідомляє оперативного чергового про необхідність їх видачі.

З дозволу оперативного чергового під контролем керівника (заступника керівника, уповноваженої особи від керівництва) органу (закладу, установи) поліції поліцейські по одному заходять до спеціально обладнаної кімнати чергової частини для отримання зброї і боеприпасів.

Отримавши вогнепальну зброю і боеприпаси, поліцейський здійснює їх огляд та зобов'язаний:

- спрямувати ствол зброї в напрямку кулеуловлювача, при цьому вказівний палець повинен знаходитися на спусковій скобі;
- перевірити наявність патрона в патроннику (зняти зброю із запобіжника, відвести затвор (затворну раму з газовим поршнем) у заднє положення, поставити його на затворну затримку (утримувати затворну раму з газовим поршнем у задньому положенні) та оглянути патронник);
- переконавшись у відсутності патрона у патроннику повернути затвор у переднє положення (відпустити затворну раму з газовим поршнем);
- здійснити спуск курка з бойового взводу в напрямку кулеуловлювача;
- ввімкнути запобіжник;
- перевірити кількість та стан отриманих патронів та самостійно спорядити ними магазини;
- помістити запасний магазин (магазини) до кишені кобури (спеціального спорядження, підсумку для магазинів, розвантажувального жилета);
- приєднати пістолет до пістолетного ремінця та помістити до кобури (спеціального спорядження), після чого, не виймаючи його, вставити основний магазин в основу рукоятки (приєднати основний магазин до ствольної коробки та помістити автомат у положення «на ремінь», «на груди», «за спину», «на плече»).

При огляді зброї необхідно перевірити:

- відповідність номерів на затворі, запобіжнику та магазинах номеру на рамці пістолета (відповідність номерів на ствольній коробці, затворній рамі з газовим поршнем номеру на кришці ствольної коробки автомата);
- відсутність на металевих частинах зброї нальоту, іржі, бруду, подряпин, тріщин;
- справність частин зброї;
- стан утримання магазину в основі рукоятки (ствольної коробки);
- чистоту каналу ствола.

У разі виявлення несправностей зброї їх необхідно терміново усунути. Якщо в органі (закладі, установі) поліції вони не можуть бути усунені, зброя направляється до ремонтної майстерні. На час ремонту зброї за поліцейським закріплюється інша (резервна) зброя.

При огляді патронів необхідно перевірити:

- відсутність на гільзах іржі й зеленого нальоту, особливо на капсулі, ум'ятин, подряпин, що перешкоджають входженню патрона до патронника;
- чи не витягується куля з гільзи рукою, чи не виступає капсуль вище поверхні дна гільзи. Патрони з такими дефектами повинні бути відібрані і здані до чергової частини органу (закладу, установи) поліції;

- *відсутність навчальних патронів серед бойових.*

Якщо патрони забруднені, вкриті незначним зеленим нальотом або іржею, їх необхідно витерти сухою чистою ганчіркою.

Порядок здачі вогнепальної зброї і боєприпасів.

Вогнепальна зброя і боєприпаси після виконання службових обов'язків або в разі відсутності потреби негайно здаються на зберігання до чергової частини органу (закладу, установи) поліції.

Про необхідність здачі зброї та боєприпасів поліцейськими керівник (заступник керівника, уповноважена особа від керівництва) органу (закладу, установи) поліції повідомляє оперативного чергового, який їх приймає.

З дозволу оперативного чергового під контролем керівника (заступника керівника, уповноваженої особи від керівництва) органу (закладу, установи) поліції поліцейські по одному заходять до спеціально обладнаної кімнати чергової частини для здачі зброї та боєприпасів, проводять розряджання зброї і здають її та боєприпаси оперативному черговому.

Розряджання зброї проводиться біля кулеуловлювача, *при цьому ствол зброї повинен бути спрямований в його напрямку.*

При розряджанні зброї необхідно:

- *не виймаючи пістолет з кобури, витягти магазини з основи рукоятки і з кишені кобури (не змінюючи положення автомата, від'єднати основний магазин та вийняти з підсумка запасний);*
- *самостійно вийняти патрони з магазинів, перевірити їх кількість та стан;*
- *від'єднати пістолет від пістолетного ремінця та дістати його з кобури (спеціального спорядження) (зняти автомат з положення «на ремні», «на грудях», «на плечі»);*
- *перевірити наявність патрона в патроннику (вимкнути запобіжник, відвести затвор (затворну раму з газовим поршнем) у заднє положення, поставити його на затворну затримку (утримувати затворну раму з газовим поршнем у задньому положенні) та оглянути патронник);*
- *переконавшись у відсутності патрона в патроннику, повернути затвор у переднє положення (відпустити затворну раму з газовим поршнем);*
- *здійснити спуск курка з бойового взводу в напрямку кулеуловлювача;*
- *ввімкнути запобіжник.*

При прийманні від поліцейського вогнепальної зброї і боєприпасів оперативний черговий звіряє їх номери і кількість, візуально перевіряє їх стан (змащення), розкладає по встановлених для зберігання шафах та місцях і повертає картку-замісник.

Про факти втрати (затримки із здачею) вогнепальної зброї і боєприпасів поліцейськими оперативний черговий доповідає в установленому порядку керівнику (заступнику керівника, уповноваженій особі від керівництва) органу (закладу, установи) поліції і далі діє за його вказівкою відповідно до законодавства.

Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю під час несення служби

(Наказ МВС України №70 від 01.02.2016 року)

Вогнепальна зброя та боєприпаси до неї видаються поліцейському під його особисту відповідальність, який зобов'язаний берегти і підтримувати в належному стані передану йому в користування вогнепальну зброю (боєприпаси) та обачливо поводитися з нею (ними) відповідно до вимог цієї Інструкції.

Керівники всіх ступенів під час інструктажу нарядів, що заступають на службу, в обов'язковому порядку перевіряють знання поліцейськими підстав і порядку застосування зброї, заходів безпеки при поводженні з нею, а під час перевірок несення служби особовим складом перевіряють наявність у нього табельної зброї та порядок її носіння.

У форменому одязі пістолет необхідно носити в кобурі на надійно застебнутому шкіряному ремені, при цьому кобура повинна знаходитись спереду, з лівого або правого боку.

У цивільному одязі пістолет необхідно носити на спеціальному спорядженні з дотриманням заходів запобігання його випаданню або витягуванню з кобури іншими особами.

У процесі несення служби слід постійно контролювати наявність пістолета в кобурі.

Перед застосуванням поліцейським заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, подоланням перешкод, якщо табельний пістолет був оголений, необхідно поставити його на запобіжник, покласти в кобуру та вжити заходів щодо його охорони від випадання або витягування з кобури.

Після застосування поліцейським заходів фізичного впливу, подолання перешкод, падіння, виходу з місця значного скупчення людей, міського та іншого транспорту слід терміново перевірити наявність зброї, а також стан кобури, ремня, спорядження та їх кріплення.

КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- Під час несення служби проводити розбирання зброї.
- Вимикати запобіжник, досилати патрон до патронника, якщо в застосуванні зброї немає необхідності. Недбале або необережне поводження зі зброєю, особливо якщо патрон знаходиться в патроннику, може призвести до випадкового пострілу.
- Від'єднувати магазин від зброї та виймати з нього патрони.

Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю під час проведення навчально – тренувальних і спортивних стрільб

(Наказ МВС України №70 від 01.02.2016 року)

Організація і проведення з поліцейськими навчально-тренувальних стрільб здійснюються відповідно до вимог нормативно-правових актів Міністерства внутрішніх справ України та організаційно-розпорядчих актів Національної поліції України.

Безпека при проведенні стрільб забезпечується їх чіткою організацією, безумовним виконанням заходів безпеки та високим станом дисципліни.

Особи, які не засвоїли заходів безпеки, до проведення й забезпечення стрільб не допускаються.

Перед початком стрільб ретельно оглядається територія стрільбища (тиру). Під час проведення стрільб на стрільбищі виставляється спостерігач, оточення, призначається старший оточення, показчиків мішеней, проводиться їх інструктаж, після чого вони розводяться по місцях виконання обов'язків, перевіряється зв'язок з ними.

Дозвіл на відкриття вогню дає керівник стрільб. Вести вогонь у тирі (на стрільбищі) дозволяється тільки після сигналу “Вогонь!”. Стрільба зупиняється за командою “Відбій!” або “Стій! Припинити вогонь!”. У період від команди “Відбій!” до команди “Вогонь!” будь – кому забороняється знаходитись на вогневому рубежі, підходити та торкатися зброї і боеприпасів, що там знаходяться.

Ведення вогню повинно бути терміново припинено кожним стріляючим самотійно або за командою керівника стрільб у випадках:

- появи людей, машин, тварин у зоні ведення вогню, низьколітаючих літальних апаратів над районом проведення стрільб;
- підняття білого прапора (у темну пору доби - увімкнення світла ліхтаря білого кольору) на командному пункті чи бліндажі (укритті), подачі сигналу ракети білого кольору;
- виникнення пожежі під час стрільби;
- втрати орієнтира під час проведення стрільб в темну пору доби.

КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- *заряджати зброю бойовими чи холостими патронами без команди керівника стрільб;*
- *виймати зброю з кобури (чохла) без дозволу керівника стрільб;*
- *спрямовувати зброю (незалежно від того, заряджена вона чи ні) у бік людей та місця, де вони можуть перебувати;*
- *відкривати вогонь без команди керівника стрільб, у небезпечних напрямках, з несправної зброї та коли піднято білий прапор (увімкнено світло ліхтаря білого кольору) на командному пункті;*
- *одягати, поправляти та знімати протишумові навушники і захисні окуляри зі зброєю в руках, а також після команди «Вогонь!» («Старт!»);*
- *залишати зброю (боєприпаси) на рубежі відкриття вогню та передавати іншим особам без дозволу керівника стрільб.*

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ ТА АБРЕВІАТУР

МВС – Міністерство внутрішніх справ
НПУ – Національна поліція України
АВ – автоматичний вогонь
АК – автомат Калашникова
АКМ – автомат Калашникова модернізований
АКМС – модифікація автомата Калашникова
ВР – вибухові речовини
КС – курс стрільб
КП – контрольний пункт
КЗЗ – кімната зберігання зброї
КЗРЧЗ – кімната заряджання, розряджання та чищення зброї
ПЦСО – пульт централізованого спостереження охорони
ОД – одиночний вогонь
ПГ – постріл гранатомета
ПМ – пістолет Макарова
РГД – ручна граната дистанційна
РГН – ручна граната наступальна
РГО – ручна граната оборонна
РКГ – ручна кумулятивна граната
РПГ – ручний протитанковий гранатомет
РКК – ручний кулемет Калашникова
РККС – ручний кулемет Калашникова зі складним прикладом
НСПУ – нічний стрілецький приціл універсальний
СЗ – стрілецька зброя
СГД – снайперська гвинтівка Драгунова
ПСО – приціл снайперський оптичний
УЗРГМ – уніфікований запал ручної гранати модернізований

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016. Офіційний вісник України. 2016. №22. Ст.. 861.
2. Наказ МВС України «Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських та норм витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів і гранат під час проведення практичних стрільб» від 26.04.2019 №334
3. Хромченко В.Г. Вогнева підготовка : [навчальний посібник] /В.Г. Хромченко, М.Г. Івану, А.О. Яфонкін. –К.: Кондор, 2009. – 336 с.
4. Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю : Наказ МВС України від 01 лютого 2016 №70 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 19. – Ст. 775.
5. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2015. - № 40-41. – Ст.379
6. “Вогневапідготовка” (теоретичний розділ) б-е видання, перероблено і доповнено для постійного та перемінного складу інституту, працівників ОВС МВС України, 2012 р.
7. Навчання швидкісній стрільбі із пістолета Макарова (методичні рекомендації) – Вид. МВС України – 1994 р.
8. “Психологічна підготовка до стрільби із пістолета”, навчально – методичний посібник, ДЮОІ – 2001 р.
9. “Вогнева підготовка” (навчально-методичні рекомендації щодо використання табельної вогнепальної зброї працівниками міліції в екстремальних ситуаціях під час виконання службових обов’язків), ДЮОІ, 2007 р.

10. Навчально-методичний посібник
“Педагогічні та психологічні основи стрілецької
підготовки працівників органів внутрішніх справ”, ДЮО,
2011 р.

11. Вогнева підготовка: [навч. посіб.] / Глущенко
В. Ф., Безносюк Л.В., Колоколов А. О., Мовчан А. В. та ін.
– Вінниця: ДТП, – 1998. – 160 с.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Цуркан Олексій Перович
Тулінов Валентин Сергійович
Гурський Віктор Євгенович
Голик Володимир Анатолійович**

**Вогнева підготовка
(теоретичний розділ)
для постійного та перемінного складу
інституту, поліцейських Національної поліції
України**

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Текст наведено в авторській редакції

Ум.друк.арк. 4,7

2020 р.

Наклад 50 прим.

Видавець ДЮІ МВС України
м. Кривий Ріг, вул.. Степана Тільги, 21
тел.: 0564 94 70 23